

SPOLEČNÝ ZPRAVODAJ ŽĎÁRSKÝCH FARNOSTÍ

VÁNOCE L. P. 2006
Program přípravy a liturgických oslav
Přidružené programy kulturní
Ohlédnutí za rokem 2006
Pohledy do roku 2007
Vánoční různočtení
Historická připomenutí

OBSAH

Strana 3	Úvodní slovo duchovních správců
----------	---------------------------------

Vánoční program

Strana 4	Vánoční program ve farnosti Žďár nad Sázavou I.
Strana 5	Vánoční program ve farnosti Žďár nad Sázavou II.
Strana 6	Doprovodné kulturní programy obou farností

Ohlédnutí za rokem 2006

Strana 9	Životní jubilea dvou osobností duchovní hudby
Strana 10	Výstava biblí; Média: možnosti a realita; Skautská pout'
Strana 11	Duchovní obnova s Eliášem Vellou; Pout' ke svatě Zdislavě
Strana 12	První svatě přijímání; Svatoprokopská pout'
Strana 13	Put'ák po Jizerských horách
Strana 14	Expedice Irsko 2006
Strana 15	Nová fasáda kaple v Mělkovicích; Letní tábory; Schola o prázdninách
Strana 16	Pout' rodin; Obnova podlah; Poutě farníků
Strana 17	Ministrantská pout'; Rekonstrukce sociálních zařízení v kapli sv. Barbory
Strana 18	Výstava Oblastní charity
Strana 19	Obnovení latinské mše svatě; Rekonstrukce zabezpečení
Strana 20	Pout' na horu křížů v Litvě
Strana 21	Zpráva o stavu oprav baziliky Nanebevzetí Panny Marie

Pohledy do roku 2007

Strana 22	Pohledy do první poloviny roku 2007
Strana 24	Nové zvony pro kostel Nejsvětější Trojice

Informace z farností

Strana 26	P. Pavel Svoboda; Pověření k podávání svatého přijímání
Strana 27	Chrámový sbor svatého Prokopa; Chrámový sbor klášterní farnosti

Vánoční různocnění

Strana 28	Stařec před jeslemi
Strana 29	Z dopisu jednoho lékaře
Strana 30	Adventní a vánoční symbolika

Historická připomenutí

Strana 33	Klement Bochořák: Betlém
Strana 34	400. výročí povýšení Žďáru na město
Strana 41	Stalo se před 220 a 120 lety v klášteře
Strana 42	Připomínáme PhDr. Bohumíra Lifku
Strana 46	Brněnská diecéze slaví 230 let
Strana 47	Kalendárium jubilejních událostí ze života církve

Různé zprávy

Strana 51	Nové a připravované knihy
Strana 52	Vánoční přání
Strana 53	Televize Noe a Radio Proglas
Strana 54	Dětem
Strana 55	Přehledy

Milí farníci,

narození Ježíše Krista znamená úplně nový začátek. Do světa vstoupila naděje, která z tohoto světa nepochází, ale přišla kvůli němu, aby svět přijala a ukázala mu velikost Boží lásky v oběti.

Poslechněme si, jak to měl Josef těžké. Byl zasnouben s Marií z Nazareta. To znamená, že již byla podepsána satební smlouva a Josef zaplatil za nevěstu jejímu otci dohodnutou cenu. Od té chvíle byli podle tehdejšího zákona manželé a museli si být věrní.

Ale než se nevěsta nastěhovala k manželovi, uplynul často rok i více. Nevěsty byly tehdy často velmi mladé, a tak se musely na svou novou roli připravit. Ale když se měla Marie přestěhovat do ženichova domu, Josef poznal, že je těhotná. To byla tehdy neuvěřitelná hanba. Podle Mojžíšova zákona měla být každá nevěrnice bez milosti ukamenována. Šlo o čest jejího otce i manžela. Josef je tedy na samém počátku svého manželství postaven do velmi složité situace. Jeho žena se (zdnalivě) provinila a on by ji měl vydat potrestání. Věc byla jasná a bez diskuse. A přece to Josef neudělá. Čteme, že byl spravedlivý. To však v bibli neznamená být nemilosrdný, padni komu padni, ale naopak ohleduplný a laskavý. Josef je proto ochoten vzít (domnělou) hanbu své ženy na sebe. Chce se s ní rozejít bez udání důvodů. Dítě, které se později narodí, bude považováno za jeho a Maria se snad později bude moci znovu vdát za někoho jiného.

Josef byl ušlechtilý člověk. Dává tak dobrý příklad všem, kteří by chtěli každého hned soudit a za vším vidí jen hřích. Někdy mohou být okolnosti – zvláště v mezilidských vztazích – mnohem složitější, než se nám na první pohled zdá. Než by Josef vydal o Marii křivé svědectví, chce ji mlčky a tiše propustit. Naše spravedlnost nesmí být krutá a nemilosrdná. Apoštol praví: břemena druhých neste a tak naplníte zákon Kristův. Tady máme konkrétní příklad. I když se člověk cítí bez viny, má být připraven přijmout odpovědnost i za to, zač sám nemůže. Jen Boží dítě nám může přinést skutečnou změnu a nový začátek. To dítě však potřebuje, abychom ho přijali. Abychom se k němu – podobně jako Josef – veřejně přihlásili a přiznali, i když není z nás.

Josef však není odsouzen k naprosté pasivitě. Naopak. Pro Josefa je tu slavný a důležitý úkol. Má chránit a opatrovat svou ženu a Boží dítě. Přijmout je za své. Dát mu jméno a stát se mu otcem. Také v naší víře jde o to ustoupit v tom nejcitlivějším místě a přijmout záchranu, kterou nám Bůh nabízí v evangeliu. A pak se naplno angažovat a pracovat pro jeho rozšíření a slávu. Bůh nás potřebuje, ale jinak než jsme si mysleli. Potřebuje však naši pokoru, službu a solidaritu. Ale právě to je pro mnohé z nás to nejtěžší. Ustoupit Bohu. Dát mu ve svém životě prostor, který jsme vyhradili sobě, svým představám. Nechat Boha jednat a přijmout, co nám nabízí. To je to, čemu se bráníme. My bychom chtěli od Boha slyšet, že jsme lepší, než druzí. Chceme realizovat svoje představy, chceme zachránit a obhájit sami. Chceme to dokázat vlastními silami a činy. Chceme... Vadi nám, že za nás Bůh učinil, co jsme chtěli dokázat sami.

A přitom je naše spása již dávno připravena. Narodila se v Betlémě. Jen ji přijmout za vlastní a stát se – tak jako Josef – jejím ochráncem a pěstounem.

Boží požehnání k Vánocům a do nového roku Vám vyprošuji

*P. Tomáš Holý,
P. Vladimír Vojtěch Záleský*

VÁNOČNÍ PROGRAM VE FARNOSTI ŽDÁR N. S. 1 PŘI KOSTELE SVATÉHO PROKOPA

Roráty v adventu:

- Pondělí 4. prosince až sobota 23. prosince:
Ve všední dny rorátní mše svatá v 6:30 hodin.

Svatá zpověď:

- Pondělí 11. prosince:
ráno 5:30 – 6:30, večer 16:00 – 18:00.
- Úterý 12. prosince: ráno 5:30 – 10:00.
- Středa 13. prosince: ráno 5:30 – 10:00.

- Čtvrtek 14. prosince: ráno 5:30 – 6:30, večer 16:00 – 18:00.
- Pátek 15. prosince: ráno 5:30 – 6:30, večer 16:00 – 18:00.
- Sobota 16. prosince: ráno 5:30 – 6:30, večer 16:00 – 18:00.
- Pondělí 18. prosince: 5:30–6:30, 10:00–12:00, 14:00–19:00 (více zpovědníků).

Mše svaté o Vánocích:

- Pondělí 18. prosince: ráno v 6:30 rorátní mše svatá, večer v 18:00.
- Úterý 19. a středa 20. prosince: ráno v 6:30 rorátní mše svatá.
- Čtvrtek 21., pátek 22. a sobota 23. prosince: ráno v 6:30, večer v 18:00.

• Neděle 24. prosince – Štědrý den:

Ráno v 7:30 a 10:30 mše svaté, vigilie Narození Páně v 16:00, půlnoční ve 24:00.
Při půlnoční mši svaté: Georgius Zrunek: Vánoční pastýřská mše (Chrám. sbor).

- Pondělí 25. prosince – Slavnost Narození Páně: 7:30, 10:30, 18:00 mše svaté.
Při mši svaté v 10:30: Georgius Zrunek: Vánoční pastýřská mše (Chrám. sbor).
Při mši svaté v 18:00: Dr. Jaroslav Mácha: Druhá vánoční mše (Klášteří sbor).

- Úterý 26. prosince – sv. Štěpána, jáhna a mučedníka: ráno v 7:30, 10:30.
- Středa 27. prosince – sv. Jana, apoštola a evangelisty: ráno v 8:00.
- Čtvrtek 28. prosince – sv. Mládětek, mučedníků: večer v 18:00.
- Pátek 29. prosince: mše svatá večer v 18:00.
- Sobota 30. prosince: mše svatá večer v 18:00.

• Neděle 31. prosince – Slavnost svaté Rodiny, Ježíše, Marie a Josefa:

7:30, 10:30, 18:00. *Večerní mše svatá na poděkování za uplynulý rok a s prosbou o požehnání do roku 2007.*

- Pondělí 1. ledna 2007 – Slavnost Matky Boží, Panny Marie: 7:30, 10:30, 18:00.
- Sobota 6. ledna 2007 – Slavnost Zjevení Páně: 8:00, 18:00.
- Neděle 7. ledna 2007 – Svátek Křtu Páně: 7:30, 10:30, 18:00.

Dnes končí doba vánoční.

VÁNOČNÍ PROGRAM VE FARNOSTI ŽĎÁR N. S. 2 PŘI KOSTELE NANEBEVZETÍ PANNY MARIE A SVATÉHO MIKULÁŠE

Svatá zpověď:

- Neděle 17. prosince:
8:00 – 9:00 a 14:00 – 16:00.
- V průběhu týdne před Vánocemi:
Vždy hodinu přede mší svatou.
- V ostatní dobu:
Vždy půl hodiny přede mší svatou.

Mše svaté o Vánocích:

- **Neděle 24. prosince – Štědrý den:**
9:05 Mše svatá – 4. neděle adventní
21:00 Vigilie slavnosti Narození Páně (tzv. „půlnoční“):
Při mši svaté ve 21:00 hodin: Jakub Jan Ryba: Česká mše vánoční (Fons).
- **Pondělí 25. prosince – Slavnost Narození Páně:**
9:05 Mše svatá
Dr. Jaroslav Mácha: Druhá vánoční mše (Klášteřínský sbor).
- **Úterý 26. prosince – sv. Štěpána, jáhna a mučedníka:**
9:05 Mše svatá
- **Středa 27. prosince – sv. Jana, apoštola a evangelisty:**
17:15 Mše svatá s žehnáním svatojanského vína
- **Čtvrtek 28. prosince – sv. Mladýátek, mučedníků:**
17:15 Mše svatá
- **Pátek 29. prosince – památka sv. Tomáše Becketa, mučedníka:**
17:15 Mše svatá
- **Neděle 31. prosince – Slavnost svaté Rodiny, Ježíše, Marie a Josefa:**
9:05 Mše svatá
23:00 Noční bohoslužba s adorací a prosbou o Boží pomoc do nového roku
*Koná se v poutním kostele sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře.
Pozor! Letos nebude mše svatá, ale bohoslužba s adorací!*
- **Pondělí 1. ledna 2007 – Slavnost Matky Boží, Panny Marie:** 9:05.
- **Sobota 6. ledna 2007 – Slavnost Zjevení Páně:** 9:05.
- **Neděle 7. ledna 2007 – Svátek Křtu Páně:** 9:05.
Georgius Zrunek: Vánoční pastýřská mše (Chrámový sbor od svatého Prokopa).

DOPROVODNÉ KULTURNÍ PROGRAMY OBOU FARNOSTÍ

Úterý 19. prosince v 16:00 hodin, náměstí Republiky

Živý Betlém

Tradiční vánoční hra studentů Biskupského gymnázia a mládeže farnosti.

Neděle 24. prosince v 17:00 hodin, kostel svatého Prokopa

Troubení koled z věže kostela svatého Prokopa

Každoroční koledy z věže kostela v podání **dechové sekce žďárských muzikantů**.

Neděle 24. prosince ve 21:00 hodin, bazilika Nanebevzetí Panny Marie v klášteře

Jakub Jan Ryba: „Hej, mistře“

Půlnoční bohoslužbu v klášterské farnosti doprovází **chrámový sbor FONS** s českou mší vánoční Jakuba Jana Ryby „Hej, mistře“.

Neděle 24. prosince ve 24:00 hodin, kostel svatého Prokopa

Pondělí 25. prosince v 10:30 hodin, kostel svatého Prokopa

Neděle 7. ledna 2007 v 9:05 hodin, bazilika Nanebevzetí Panny Marie v klášteře

Georgius Zrunek: Vánoční pastýřská mše

Půlnoční bohoslužbu v městské farnosti doprovází **chrámový sbor svatého Prokopa s orchestrem ZUŠ** s jednou z nejznámějších skladeb slovenských hudebních dějin.

Vánoce jako oslava Kristova narození se začaly vnímat zejména zásluhou svatého Františka z Assisi ve 13. století. Z této doby pochází řada vánočních zvyků a obyčejů, například stavba betlémů. Liturgická hudba představovaná gregoriánským chorálem na tento nový projev zbožnosti nereagovala a vlastně reagovat nemohla, protože se vyvinula několik staletí předtím, než se svatý František narodil. Teprve barokní doba se pokusila vystihnout vánoční atmosféru pohledem svatého Františka. Skutečnost, že se narozenému Kristu přišli poklonit i ti nejhudší lidé – pastevci ovčí a dobytka, vedla skladatele k tomu, že se začali ve

skladbách komponovaných pro vánoční dobu uplatňovat prvky lidové hudby. Tyto skladby dostaly název pastorely od latinského „pastor“ – pastýř. Jejich tvorba začíná již v 17. století. Typickou ukázkou takové vánoční hudby, vznikající zejména mezi komponujícími členy františkánského řádu, je *Vánoční pastýřská mše* (*Missa prima*

pro festis Natalitiis.) Dříve byl za autora mše považován mylně Edmund Pascha, ale skutečným autorem byl kněz **Georgius Zrunek** (1736 – 1789). Narodil se ve Vnorovech, vystudoval v kroměřížském semináři a po dalších studiích byl vysvěcen na kněze. Poté působil jako učitel, kněz, varhaník a kazatel na různých místech na Slovensku a v Maďarsku.

Mše tohoto typu patří ke kompozicím, kde je použit především latinský liturgický text ordinária, ale tyto úseky jsou doplněny texty lidových koled a pastorel. Ty mají jasnou dějovou osnovu, která v mnohém připomíná vánoční betlémské hry. Nešlo tedy o hudbu pro úzké společenství františkánů, ale spíše o hudbu pro laické návštěvníky kostela, která měla přiblížit duchovní obsah Vánoc. Tato mše nás pro své osobní kouzlo, neopakovatelnou originalitu přiměla k nastudování pro letošní vánoční svátky.

Pondělí 25. prosince v 9:05 hodin, bazilika Nanebevzetí Panny Marie v klášteře

Pondělí 25. prosince v 18:00 hodin, kostel svatého Prokopa

Dr. Jaroslav Mácha: Druhá vánoční mše

Ranní mši v klášterní farnosti a večerní mši v městské farnosti doprovází během slavnosti Narození Páně **chrámový sbor klášterní farnosti** s Druhou vánoční mší dr. Jaroslava Máchy.

Pondělí 25. prosince v 14:30 hodin, kostel svatého Prokopa

Jesličková pobožnost

Pobožnost u jeslíček nejen pro mládež farnosti.

Úterý 26. prosince v 15:00 hodin, bazilika Nanebevzetí Panny Marie

Modlitba dětí u jeslíček

Zpěvem doprovází **schola klášterní farnosti**.

Úterý 26. prosince v 18:00 hodin, kostel svatého Prokopa

Zpívej v čase vánočním

Vánoční koncert chrámového sboru baziliky Nanebevzetí Panny Marie **FONS**. Spolu s řadou dalších vánočních skladeb zazní vánoční mše **Jakuba**

Jana Ryby „Hej, mistře“. Spoluúčinkuje smyčcový orchestr **Capella Allegra** z Bystřice nad Pernštejnem posílený **dechovou sekci žďárských muzikantů**. Vstupné 50 Kč, prodej vstupenek na místě.

Středa 27. prosince v 17:00 hodin, kostel svatého Prokopa

Oldřich Hloušek: Vánoční noc – Jiří Teml: Missa Piccola

Srdčně zveme na vánoční koncert souboru **Svatopluk**.

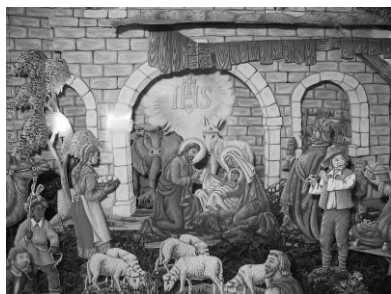
Středa 27. prosince v 17:15 hodin, bazilika Nanebevzetí Panny Marie

Žehnání svatojánského vína

Při mši svaté požehnáme letošní víno, jak se již stalo na svátek sv. Jana tradicí.

Čtvrtek 28. prosince od 7:30 hodin

Vánoční pouť klášterní farnosti za orlickoústeckými betlémy

Na vánoční pouť se vypravíme již po čtvrté, letos to bude 28. prosince na svátek Mládětek. Program se ještě připravuje, ale pravděpodobně se vydáme na prohlídku betlémů do Ústí nad Orlicí. Cestou nás čekají dvě zajímavé zastávky, jedna z nich v Litomyšli, a také několik her pro děti. Zveme hlavně rodiny s dětmi. **Odjíždět budeme autobusem v 7:30 od kláštera,** návrat kolem 18:00 hodin.

Neděle 7. ledna 2007 v 16:00 hodin, kostel svatého Prokopa

Koncert dětského pěveckého sboru Žďáráček

a pěveckého sboru Juventus Svitavy

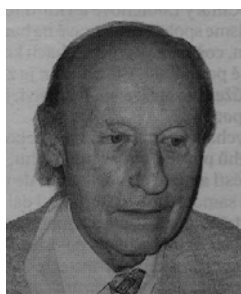
V kostele svatého Prokopa vystoupí na novoročním koncertu žďárský dětský pěvecký sbor Žďáráček a jejich hosté z pěveckého sboru Juventus Svitavy. Žďáráček kromě českých zemí (na fotografii během koncertu v chrámu Matky Boží v Jihlavě) vystupuje i v zahraničí, odkud si přivezl několik cen z prestižních festivalů. V doprovodu otce Tomáše Holého navštívil sbor před několika lety Itálii.

Ohlédnutí za rokem 2006

27. února 2006, kostel svatého Augustina v Brně

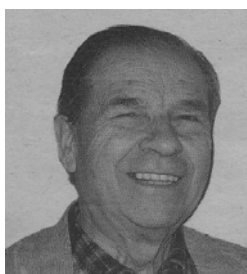
Životní jubilea dvou osobností duchovní hudby

V závěru února uspořádala jednota Musica Sacra v Brně slavnostní koncert na počest 85. narozenin prof. Josefa Pukla a 75. narozenin prof. PhDr. Jiřího Sehnala, CSc.

K profesoru **Josefu Puklovi** nás váží vzpomínky na svěcení nových varhan v kostele svatého Prokopa, kdy tento umělec uvedl několik církevních skladeb. Působil jako varhanní koncertní mistr a dlouholetý pedagog konzervatoře a Janáčkovy akademie múzických umění v Brně. Harmonizoval mnoho nářevů chrámových písní pro vydání jednotného Kancionálu. Podílel se také jako organolog na dispozičním řešení, stavbě i opravách desítek varhanních nástrojů v bývalém Československu, mezi jiným i ve žďárském kostele svatého Prokopa. Na varhany hraje od 10 let. Jako mnoho jiných musel v době totality čelit

velkému tlaku a výhrůžkám za to, že hraje v kostelech při mších svatých. V současnosti zapisuje preludia, kterými improvizoval doprovod lidových zpěvů písní z Kancionálu.

Prof. PhDr. **Jiří Sehnal**, CSc. je spjat několika odbornými pracemi se žďárským klášteřem. Již v Dějinách Žďáru nad Sázavou III (1974) pojednal obsáhle o hudbě v klášteři a městě Žďáru od 13. do počátku 19. století. Roku 1993 vydal Vlastivědný věstník moravský v č. 45 jeho studii o Janu Davidovi Sieberovi, staviteli žďárských varhan konventního kostela Nanebevzetí Panny Marie. Konečně roku 2002 ve vzpomínkové publikaci k 750. výročí žďárského kláštera zveřejnil obsáhlou studii o jeho varhanách. Původně

vystudoval dějiny hudby a estetiku na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde do roku 1964 působil jako knihovník, pak pracoval v oddělení dějin hudby Moravského zemského muzea v Brně. Přednáší na brněnské i olomoucké univerzitě, je specialistou na hudbu barokní doby a barokní varhanářství na Moravě.

24. – 31. března 2006, kaple svaté Barbory

Výstava biblí

V kapli svaté Barbory byly vystaveny bible nejružnějšího stáří a vydání. Jeden z nejzajímavějších exponátů bylo evangelium sv. Marka napsané ve vězení na miniaturní cigaretový papír. Součástí výstavy byla i soutěž pro děti. Výstavu připravila Církev adventistů sedmého dne.

24. – 25. března 2006, Domanín u Bystřice nad Pernštejnem

Média: možnosti a realita

Seminář s tímto názvem uspořádala Evropská akademie pro demokracii (EAD) ve spolupráci se žďárskou farností koncem března 2006 v areálu Orla Telnice BOROVIKA (blízko obce Domanín u Bystřice nad Pernštejnem). Kněží brněnské diecéze, jáhen a několik ministrantů se ve dvou dnech seznámili s prací médií veřejnoprávních i soukromých. Kamerové zkoušky ukázaly přednosti i možnosti ke zlepšování u každého účastníka. V zajímavé diskusi mezi odbornou firmou a účastníky došlo ke vzájemnému obohacení při hledání pohledů a názorů na dnešní společnost. „Mediální gramotnost“ umožňuje lépe se orientovat v nadbytku informací, kterými jsme obklopeni. Závěrečný oběd s předsedou Prezidia EAD Janem Kasalem byl předzvěstí další možné spolupráce.

Jaroslav Hulák, ředitel EAD

22. dubna 2006, Obyčtov – Žďár nad Sázavou

Skautská svatojiřská pouť

V sobotu 22. dubna 2006 se 16. ročník skautské poutě odehrál jako putování mezi kostelem Navštívení Panny Marie v Obyčtově a Žďárem nad Sázavou se dvěma zastaveními: první se konalo na poutní Zelené hoře u zemského patrona svatého Jana Nepomuckého a poté pouť gradovala biskupskou koncelebrovanou mší svatou v bazilice Nanebevzetí Panny Marie.

8. – 9. května 2006, bazilika Nanebevzetí Panny Marie

Duchovní obnova s otcem Eliasem Vellou

Misionář P. Elias Vella navštívil ve dnech 8. – 9. května 2006 již potřetí Žďár a také Herálec. S farností i kněžími brněnské diecéze prožil otec Elias krátká duchovní cvičení. Upozorňujeme také, že otci Eliasovi vyšly u nás první knihy: „*Duch svatý – pramen života*“ a „*Ježíš – lékař duše i těla*“. Obě byly vydány karmelitány v Kostelním Vydří v květnu 2006.

27. května 2006, Jablonné v Podještědí

Pout' ke svaté Zdislavě

V sobotu 27. května 2006 jsme uskutečnili farní pout' za svatou Zdislavou. V autobusu nechyběli ani farníci z okolních osad a farností, ani dobrá nálada. Při slavné hlavní mši svaté v bazilice svatého Vavřince a svaté Zdislavy, kterou s dalšími kněžími celebroidal i náš farář otec Vladimír, jsme z rukou hlavního celebranta, bývalého provinciála dominikánů a nynějšího hradeckého sídelního biskupa Dominika Duky, OP, slavnostně převzali ostatky Naší Paní Zdislavy pro žďárský konventní kostel. Poté jsme ještě shlédli oltář s lebkou Naší Paní a její hrob v kryptě baziliky. Navštívili jsme i hrad Lemberk a vykonali pout' ke studánce Paní Zdislavy pod hradem, proměněným později na zámek. V neděli 28. května již byly

ostatky vystaveny v našem kostele i s ověřovací listinou otce biskupa a v úterý 30. května o svátku svaté Zdislavy při večerní mši svaté jsme slavili mši svatou za účasti otců provinciála z Prahy a převora z Jablonného, kteří jménem řádu dominikánů, kterého byla Paní Zdislava terciářkou, přenesení ostatků dovolili a kterým jsme znovu poděkovali. Pro farnost a široké okolí je to velká příležitost k rozvoji svatozdislavské úcty i vzhledem k tomu, že farnost z pověření diecézního biskupa pořádá pravidelná poutní setkání rodin, kterých je Paní Zdislava také patronkou.

4. června 2006, kostel svatého Prokopa

První svaté přijímání ve farnosti svatého Prokopa

Letos bylo u prvního svatého přijímání 16 chlapců a 16 děvčat. Máme radost spolu s nimi ze setkání s Pánem Ježíšem.

2. července 2006, kostel svatého Prokopa

Svatoprokopská pouť

spolu s přiloženou mapou. Obrázky dětí z prázdnin svědčí o vysoké účasti rodin na tomto farním putování. Velkou radost nám způsobila i návštěva kněží působících nedávno v naší farnosti – otce Ervína Jansy, Petra Rösslera, Pavla Lazárka a Antonína Brychty z Kruceburku.

Letošní již tradiční pouť v kostele a potom na farní zahradě byla obohacena celoprázdninovým putováním ke křížům, kaplím a Božím mukám naší farnosti v okolí Vysokého, Počitek, Lhotky, Hamrů nad Sázavou a Mělkovic. V předsíni kostela byla během prázdninových měsíců i během měsíce září (Slavnosti jeřabin) výstava fotografií těchto křížů a kapliček

Ženatí versus svobodní 7:6 Svatoprokopskou pout' zakončil tradiční fotbalový zápas mezi zástupci ženatých a svobodných. Oba výběry se utkaly na umělém povrchu v areálu 2. ZŠ v neděli 2. července v 19:00. V zápase hraném v počtu 9+1 na 2×45 minut otevřel skóre hned v 2. minutě Pája Novotný. Mladí výborně kombinovali, ženaté jasně přehrávali a po půlhodině vedli už 0:3. A jen kvůli špatným finálním přihrávkám nebylo jejich vedení ještě výraznější. Chybami po standardních situacích se ale o slibný náskok připravili a nechali soupeře srovnat. Přesto svobodní do poločasu díky krásné střele Marka Přichystala opět o gól vedli – 3:4.

Po změně stran ale mladí kupili chyby při bránění rohových kopů a vedení ztratili. Dvakrát ještě dokázali díky trefám Přichystala srovnat, ale na další úder už nezareagovali. Osm minut před koncem se po rohu pověšil do vzduchu jako Materazzi Vašek Dobrovolný a vyrovnaný zápas rozhodl přesnou hlavičkou.

Prestižní zápas nabídl na obou stranách výborné momenty i situace, při kterých se jiskřilo. Vypjatý zápas s přehledem řídil rozhodčí Bohumil Vítek. Poprvé se na straně ženatých objevil brněnský Tonda Brtník, který „přestoupil“ jen týden před poutí díky svatbě s Gábinou Kincovou. Před příštím utkáním se dají čekat další změny v kádrech. Přestup už v září ohlásil Vít Dobrovolný, brankář Michal „Fik“ Kyncl o svém přestupu zatím mlží.

Branky: S. Švoma 3, R. Vítek, J. Lexman, V. Dobrovolný, M. Belatka (vlastní) – M. Přichystal 3, J. Bárta, P. Novotný, R. Vítek (vlastní)

(jb)

Put'ák po Jizerských horách

Jako každý rok, tak i letos se zámecká mládež v čele s p. farářem Záleským vydala za prázdninovým dobrodružstvím. Namísto klasického tábora jsme podnikli přechod Jizerských hor. Výchozí i cílový bod našeho put'áku byla fara v Jablonci nad Nisou. Jeli jsme čtyřmi auty, takže nás bylo zhruba dvacet včetně mých rodičů, kteří nám dělali zázemí na faře. První noc jsme zůstali v Jablonci. Nabalili jsme si do krosen jídlo, spacáky a stany a ráno jsme už uháněli vlakem z Jablonce do Kořenova.

Doufali jsme, že se nám podaří přejít alespoň kus Jizerských hor, ale nic nebylo naplánováno zcela jistě. Vyrazili jsme k česko-polským hranicím, podél kterých jsme šli několik kilometrů k vesnici Jizerka. Počasí nám přálo, takže jsme se s radostí vykouпали v místní tůňce. Takto osvěženi jsme s chutí vylezli na Pašerácké vrchy, odkud byl nádherný výhled na Jizerky. Pašerácké vrchy je souskalí, kde si v dávných dobách ukládali pašeráci své uloupené zboží. Po několika dalších kilometrech jsme už byli natolik vyhládlí, že jsme si uvařili hrachovou polévku z vody zdejšího potoka. Po chutné večeři jsme si našli vhodné místo na přespaní. Nemile nás však překvapilo obrovské množství mušek, což jsou malé létající mušky, které nebudají jako komáři, ale ukusují lidskou kůži. To byla taková velká zkouška, protože si na nás mušky opravdu pochutnaly. Většina z nás si však udržela dobrou náladu a někteří odvážlivci si dokonce místo stavění stanů ustlali pod širým nebem.

Druhý den ráno jsme vyrazili k nejvyššímu bodu Jizerských hor, Smrku (1 124 m n. m.). To byl asi nejnáročnější úsek. Na vrchol se totiž jde po tzv. Nebeském žebříku, což je velmi strmý a dlouhý úsek. Nahoře jsme však byli odměněni výhledem z rozhledny Smrk. Dále jsme putovali přes Smědavu a horskou chatu Knajpu k hoře Jizeře. Tu jsme však pouze obešli. Protože jsme byli v pohraniční oblasti, potkávali jsme válečné pozůstatky (bungry), čehož si užili hlavně kluci. Narazili jsme na další horský potůček, u kterého jsme si uvařili večeři. Pak už nám zbývalo pouze najít si místo k noclehu. Mušky nás znovu pokousaly, ale už jsme s tím jaksi počítali.

Třetí, poslední den jsme začali mírně sestupovat. Dostali jsme se do rezervace, která byla výjimečná svoji přírodou. Odpočinuli jsme si u velkého vodopádu, nikdo však nenašel odvahu pod něj vlézt. V dobré náladě jsme přišli do vesnice Josefův Důl, odkud nám jel vlak do Jablonce. Na faru jsme se vrátili v plném počtu, všichni špinaví a unavení, ale plní krásných zážitků. Stačily tři dny, aby se z nás stala parta kamarádů.

Lukáš Páša Bořil, 14 let

Expedice Irsko 2006

V druhé polovině července se uskutečnila již 8. expedice. Ta letošní nás zavedla do země silně poznamenané keltskou kulturou. Odjízďeli jsme tradičně od katedrály svatých Petra a Pavla v Brně. Cestovali jsme pohodlným moderním autobusem s již známými a zkušenými řidiči, což bylo velkou výhodou. Několik hodin jsme strávili i na palubě trajektu při cestě na Britské ostrovy. Samozřejmě nechybělo i několik pěších výletů do nitra jedinečné irské krajiny.

Program byl pestrý. Navštívili jsme několik přírodních parků, poutní místo Knock i hlavní město Dublin. Prošli jsme cestu svatého Kevina, koupali jsme se v Atlantském oceánu a zdolali jsme vrchol hory svatého Patrika. Viděli jsme 200 m vysoké Mohérové útesy i několik desítek starých keltských kamenných staveb. Na konci naší čtrnáctidenní cesty jsme se zastavili na exkurzi ve světoznámé palírně whisky v Midletonu.

Prožili jsme mnoho krásných chvil v příjemném kolektivu mladých lidí, za to patří velký dík organizátorům, kteří expedici připravili.

Kromě suvenýrů, zkušeností a neopakovatelných zážitků jsme si domů přivezli také přátelství nových kamarádů a to je to nejdůležitější.

Petr Janů

IRSKO

Nevím, kdy se dá mluvit o tradici, ale troufnu si při osmé cestě tento výraz použít. Tradiční putování s polodivokou polopenzí, Šagym, posádkou i řidiči autobusu mělo letos za cíl Smaragdový ostrov.

S sebou: spacák, kari-matku, dobré boty...

Odjezd: Brno od 15:00 do 16:00, směr Rozvadov...

Cena: Za naftu a trajekty.

Program: Co nejvíce zajímavostí vidět, přebrodit, vyfotit, přelézt, ale nepodlézt...

Dobrodružství: Zaručeno (existuje nepřímá úměra mezi náklady a dobrodružstvím?)

Omlouvám se realizačnímu týmu za všemožná zjednodušení. Kdo z vás by na takovou super nabídku nezareagoval kladně? Tak a teď možná víc chápete, proč se příští rok plánuje devátá expedice.

PS: Fota s bezkonkurenčním komentářem lze vyžádat na faře u Šagyh.

P. Libor Buček

23. července 2006, Mělkovice

Nová fasáda kaple svaté Anny v Mělkovicích

Pouť v kapli svaté Anny v Mělkovicích letos mohla proběhnout v plném lesku i díky nové krásné fasádě místní kaple, kterou obnovili s nadšením místní obyvatelé. Díky všem obětavým křesťanům v Mělkovicích.

Srpen 2006, Uhřínov, Amerika, Vyhlídka

Tábory dětí farnosti svatého Prokopa

Jako o každých prázdninách, tak i o těch letošních jsme vyrazili společně na tábory. Oba se konaly na faře v Uhřínově nedaleko Velkého Meziříčí. První, pro mladší děti od 1. do 4. třídy, se konal 31. července – 4. srpna a zúčastnilo se ho 21 úžasných dětí. Druhý, pro děti starší, tedy od 5. do 9. třídy, byl ve dnech 7. – 11. srpna a táborníků se dostavilo 16. Každý den jsme si pořádně užili. Poznávali jsme krásnou okolní přírodu, hráli jsme hry na hřišti i na faře. Prostě nepromarnili jsme ani chvilku. Není to však jediná možnost táborů v naší farnosti. Můžete se vydat s otcem Tiškem na tábor Radost, který se koná na samotě Amerika v Orlických horách, nebo s Kolpingovým dílem vyzkoušet tábor Na Vyhlídce u Blanska.

19. a 20. srpna 2006, Brno, Hostýn

Schola od svatého Prokopa v Brně a na Hostýně

Během prázdnin jsme dostali dvě nabídky – doprovodit zpěvem mši svatou při setkání Orlů na Hostýně a druhá překvapivější přišla z Brna. Sestry misionářky, které jsme poznali již dříve ve Žďáře, nás požádaly o podporu při doprovodu mše svaté v brněnské katedrále. Mše svatá se sloužila na poděkování za 60 let života našeho otce biskupa. A tak jsme měli „plné ruce práce“ (tedy hlavně Janča a kluci s nástroji): 19. srpna 2006 – mše svatá v Brně. (Kromě práce to pro nás byla také radost – Otec Vojtěch má šedesátiny jenom jednou a my byli při tom! I milá příležitost být se sestřičkami a polámat si trochu jazyky africkou řečí.)

20. srpna 2006 – mše svatá na Hostýně.

(Pro naši žďárskou scholu to byla možnost putovat společně k Panně Marii a snad přispět k radostnější oslavě neděle. Děkujeme za pozvání Orlům a bezvadnou spolupráci s Vítkem Dobrovolným a spol.)

Bohu díky za radost z každé vydařené písničky i společně strávených chvil, na které se jen tak nezapomíná. K. P.

2. září 2006, areál zámku Dr. Radslava Kinského

Třetí diecézní pouť rodin

„Milé poutnice, milí poutníci a milá poutničata! Každý možná přijel s jiným očekáváním, s jinými představami, ale věřím, že naším společným přáním zůstává touha po pravdivém životě s Bohem. A protože pouť je šancí prodloužit své kořeny k prameni živé vody, přeji nám všem, abychom i na dnešní pouti skutečně našli její zdroj v Ježíši Kristu a do svých domovů, ke svým blízkým přivezli ovoce hodné tohoto zakořenění. Za to se modlí a k tomu žehná

Váš biskup Vojtěch“

V sobotu 2. září se konala v areálu bývalého kláštera cisterciáků třetí diecézní pouť rodin, velká pouť zejména mladých rodin k Matce Boží Nanebevzaté. Mši svatou sloužil otec biskup Vojtěch, koncebroval místní otec farář Vladimír Vojtěch Záleský a další kněží-poutníci. Bohatý a nápaditý duchovní a

přednáškový program umocnila osobní i společná adorace v konventním kostele a požehnání s modlitbou. Následovala Klášterní noc s koncerty vážné hudby, pěveckého sdružení Musica Sarensis a Hradišťanu s Jiřím Pavlicou.

12. září 2006, kostel svatého Prokopa

Obnova podlah v kostele svatého Prokopa

V září byla znovu natřena speciálním impregnačním roztokem cihlová dlažba v kostele sv. Prokopa a také v kostele Nejsvětější Trojice. Tento nátěr by měl na dalších deset let spolehlivě chránit dlažbu proti vlhkosti a opotřebení. Také byla nalakována dřevěná podlaha lavic v kostele svatého Prokopa. Všem ochotným pomocníkům srdečné díky!

Jaro – podzim 2006, Česko, Slovensko, Bosna, Itálie

Poutě farníků od svatého Prokopa v roce 2006

V roce 2006 jsme díky aktivitě různých společenství ve farnosti svatého Prokopa uskutečnili poutě do Vítochova, na Svatý Hostýn, Svatý Kopeček, do Staré Boleslavy, Kostelního Vydří, Dačic, Obyčtova, Turzovky, Medžugorje a Říma. Nezapomenutelné zážitky jsou obohacením duchovního života všech poutníků.

Ministrantská diecézní pout'

Čtvrtou sobotu v měsíci září se v Brně konala pout' ministrantů naší diecéze. Naše farnost svatého Prokopa se jí také zúčastnila. Úvodní program byl pro nás připraven v Brně – Lišni, kde se nachází nově vybudovaná salesiánská oratoř. To bylo něco pro kluky! Mohli si zahrát stolní tenis, stolní kopanou a elektronické šipky. Velký zájem vzbudila umělá horolezecká stěna v tělocvičně oratoře. To vše ale následovalo až po napsání testu, v němž nám byly kladeny otázky ze znalostí Písma, liturgie, dějin a katechismu.

Po svačině, kterou nám do batohu připravily naše maminky, jsme se hromadně přesunuli na Petrov na mši svatou slavenou společně s otcem biskupem. V katedrále se sešlo několik stovek ministrantů ze všech koutů naší diecéze. Těsně přede mši svatou byly vyhlášeny výsledky dopoledního znalostního testu. Když od mikrofonu zaznělo: „Nejlépe se umístili zástupci nejseverněji položeného děkanátu brněnské diecéze...“, začali jsme tušit, že bychom to mohli být my. A opravdu. Ministranti od svatého Prokopa vybojovali první místo!

Domů jsme odjížděli s radostí z tak dobrého výsledku a s předsevzetím zúčastnit se i příští rok znovu.

Jiří Kamarád

5. října 2006, kostel svatého Prokopa

Dokončení rekonstrukce sociálních zařízení v kapli svaté Barbory

Mnozí z vás jste to jistě také zažili. Jdete na mši a najednou se z ničeho nic přihlásí vaše tělo a důrazně vám naznačuje, že musíte na onu místnůstku (toaletu). Tiše odcházíte z kostela, abyste nerušili. Přitom přemýšlíte co teď? Fara je zamčená, kněz je u oltáře. Buď jít do restaurace anebo za kostel (to je blíž). To byly možnosti až do letošního roku. Po schůzce kostelních hospodářů však máme další možnou variantu. Znovu zprovoznit a zpřístupnit toalety v kapli svaté Barbory. Což se také podařilo a někteří z vás tuto drobnost již využili v neděli nebo o farní pouti. Otevřeno je v neděli od 7:30 do 11:30. Ve všední den si můžete vyzvednout klíče v sakristii u kostelníka.

V měsíci říjnu se podařilo za pomoci firmy vyměnit a modernizovat umyvadlo v sakristii. Již před několika měsíci zde byl problém s přitékající vodou. Přivolání vodohospodářů zjistili před vodoměrem zarostlou vsuvku. Po shlednutí doporučili vyměnit zbývající potrubí, protože se nachází v havarijním stavu. Po několika diskusích jak modernizovat vyhrála varianta s malým ohřívacem vody. Ten bude sloužit akolytům a kněžím na umývání rukou přede mši svatou a také usnadní práci našim ženám při úklidu kostela. Další připomínky nebo návrhy na zlepšení našeho kostela sdělte prosím kostelním hospodářům nebo písemně vhod'te do schránky ve zpořádkní kapli.

Kostelní hospodář K. P.

Výstava Oblastní charity v kapli svaté Barbory

V Oblastní charitě Žďár nad Sázavou se i v roce 2006 událo mnoho nového. S pomocí Boží se podařilo i nadále poskytovat služby na území Žďárska, Novoměstska, Bystřičska a Velkomeziříčska a současně došlo k rozšíření služeb, stěhování jednoho zařízení do nových prostor a přeměně názvů některých charitních zařízení. Ve Žďáře nad Sázavou se jedná nově o pobočku **Kopretiny – centra pro rodiče s dětmi**, která od září nabízí své aktivity každé středeční dopoledne na Okružní 1 v prostorách **Klubu v 9 – centra pro podporu duševního zdraví**, které poskytuje služby lidem s duševním onemocněním. Odbornou zdravotní péči lidem chronicky nemocným a zdravotně postiženým přímo v jejich domácnosti i nadále poskytuje **Charitní ošetrovatelská služba**. Chod domácnosti, pomoc s hygienou, podáním stravy, s dohledem dále zajišťují u seniorů, kteří již nejsou zcela soběstační pečovatелky ze žďárské pobočky **Charitní pečovatelské služby**, která má své středisko v Bystřici nad Pernštejnem. Na činnost s dětmi a mládeží a prevenci negativních jevů ve společnosti je zaměřena **Ponorka – centrum prevence** s novým sídlem na Nádražní ulici. Důležitou součástí Oblastní charity je **Kambala – dobrovolnické centrum**, která vysílá zájemce o dobrovolnickou činnost do všech našich středisek, kde dobrovolníci pomáhají profesionálním pracovníkům v jejich nelehké službě.

Významnou aktivitou říjnové kampaně „30 dní pro neziskový sektor“, které se Charita také účastnila, byla výstava „**Jsme mezi Vámi**“, umístěná do překrásných prostor kaple svaté Barbory u kostela svatého Prokopa ve Žďáře nad Sázavou 1. Ti, kteří výstavu navštívili, měli možnost shlédnout především výrobky klientů Oblastní charity Žďár nad Sázavou, předměty specifické pro jednotlivé služby, fotografie, nové propagační materiály a podobně.

Ráda bych tímto poděkovala za pomoc Římskokatolické farnosti Žďár nad Sázavu 1, která nám zdarma zapůjčila prostory k uskutečnění výstavy, a zároveň mé velké díky patří všem, kteří jakýmkoliv způsobem podpořili činnosti Oblastní charity Žďár nad Sázavou v roce 2006.

S přáním krásného a požehnaného roku 2007

Ing. Jana Zelená, ředitelka Oblastní charity Žďár nad Sázavou

Znovuobnovení latinské mše svaté

Mše svatá v latině se znovu vrací do kostelů na celém světě. Je to především z úcty k jazyku liturgie, kterým se po téměř dvě celá tisíciletí slavila mše svatá. Tento jazyk je také jedním z prvkem při liturgii na celém světě, kde se stále více cestuje a navštěvují se kostely nejrůznějších států. Představme si tu radost, když se křesťan účastní nedělní mše svaté v cizí zemi a díky latině se může cítit při mši jako doma. Stejná víra, stejný obřad, stejný jazyk. A nejen to. V příštích týdnech se očekává papežský dokument, který dovoli kněžím na celém světě sloužit latinskou liturgií podle misálu Pia V. Podle tohoto misálu se sloužila mše svatá od roku 1570 až do roku 1970, kdy jej nahradil misál Pavla VI. obnovené

liturgie dle 2. vatikánského koncilu. Papežský dokument Benedikta XVI. má nahradit rozhodnutí Jana Pavla II. z roku 1984. Ten vycházel vstříc žádostem přívrženců tradiční latinské liturgie, ovšem s podmínkou písemného souhlasu místního biskupa. Ten však většinou nebyl udělen. Podle předběžných informací se situace nyní obrátí. Pokud biskup nebude souhlasit se slavením tradiční latinské liturgie, bude muset vydat zákaz v písemné formě. V našem kostele se samozřejmě nejedná o tradiční liturgii, ale o liturgii novou podle 2. vatikánského koncilu. Pouze jazyk bude latinský. Tato mše svatá bude sloužena vždy poslední sobotu v měsíci v 18:00 hodin.

Říjen 2006, farnost svatého Prokopa

Rekonstrukce zabezpečení kostela, kaple svaté Barbory a fary

Vzhledem k narůstajícímu vandalismu byla provedena rekonstrukce zabezpečení v kostele sv. Prokopa, kde byly ještě navíc oproti stávajícímu stavu zajištěny elektronickým alarmem svatostánek a sochy a také zprovozněna siréna na kostele. V kapli sv. Barbory bylo znovu zprovozněno poplašné zařízení. Na fáře byly mimo jiné umístěny do oken spodního patra nové umělecké mříže (i tam, kde předtím chyběly), zpevněny vchodové dveře z ulice i ze zahrady a zaveden elektronický alarm. Investice zabezpečení fary byla z velké části hrazena Krajem Vysočina a Městem Žďár nad Sázavou. Všechny tři budovy jsou přímo napojeny na Městskou policii. Všem zainteresovaným patří upřímné poděkování!

Pout' do na horu křížů Kryžių Kalnas v Litvě

Z podzimní farní pouti klášterské farnosti přinášíme dvě krátká ohlédnutí poutníků.

Obyčejně neobyčejný člověk

Po celodenním trmácení po polských silnicích (odpovídají našim silnicím 3. tříd) jsme se pokusili zakončit den kratičkou návštěvou Treblinky. To se nám nakonec nepodařilo, ale náhoda nás zavedla do vesnice, kde nám poutače oznámily, že se nacházíme v rodišti kardinála Wyszyńského. Zastavili jsme přímo u jeho rodného domku, který leží naproti kostelu. Je tma, půl desáté večer, sem tam ještě někde štekne pes. Vedle domku, kde je i muzeum, stojí stavení, kde bydlí průvodce. Vlastně průvodkyně. Všichni si uvědomujeme, že je naprosto nevhodný čas k návštěvě. Nakonec vítězí ryze křesťanské vlastnosti – drzost a zvědavost. Otec Vladimír a já (kteří jiní) zvoníme na zvonek. Ze dveří na nás vyhlédla pohledná paní středního věku, a cože prý chceme. Krátce jsme jí vylíčili, kdo jsme, a ptáme se, jestli domek vedle je onen rodný dům pana kardinála. Paní odběhla pro klíče a za chvíli už rota čtyřiceti poutníků stála uvnitř. Z jejího výkladu už mi v paměti zbyly jenom útržky, ale dojem, který ve mně zanechala naše průvodkyně, si pamatuji dosud. Byl to naprosto obyčejný člověk, řádová sestra, která zde provází turisty, ale pocit, který mám z tohoto setkání, je blízký tomu, jak na mě působí svatá Terezie z Lisieux.

Pavel Rosecký

Kaunas

Prvním litevským městem, které jsme na naší pouti navštívili, byl Kaunas – druhé největší město Litvy s nádhernou historickou částí Starého města a domy z červených pálených cihel. To, čím mě toto město zaujalo, nebyly však jen historické budovy s nezvykle poklidnou atmosférou velkoměsta, ale také vstřícnost místních lidí.

Když jsem například potřebovala najít banku k výměně litů (litevská měna), byla jsem příjemně překvapena ochotou, se kterou jsem se u Litevců setkala. Protože už patřím ke generaci poznamenané angličtinou, automaticky jsem ji při dotazu na cestu použila. Přestože oslovená dáma nerozuměla, pochytila v mém dotazu slovo „banka“ a ochotně začala ruský vysvětlovat směr. A tak, kromě toho, že jsem byla nucena oprášit zbytky své dávno zapomenuté ruštiny, měla jsem také možnost ocenit ochotu Litevců užívat tento jazyk. Tahle skutečnost mě zaujala zejména proto, že Litevci trpěli pod ruskou nadvládou mnohem více než naše země, a přesto pro ně je snaha pomoci druhým více než projev hrdosti vůči svým utlačovatelům. Jak jsme se totiž později dozvěděli od jednoho litevského kněze, který nás ochotně na části naší cesty provázel, Litevci se za bývalého režimu ve škole museli učit dvojnásobek hodin ruštiny než mateřského litevského jazyka.

Zlata Součková

Zpráva o stavu oprav baziliky Nanebevzetí Panny Marie

Po zahájení všech stavebních a restaurátorských prací na obnově interiéru obou bočních lodí kostela v druhé polovině loňského roku se s příchodem prvního letošního teplého počasí všechny práce znovu rozběhly, aby dospěly s koncem prázdnin k svému vyvrcholení.

Dokončeny byly veškeré plánované práce stavební a malířské a rovněž tak práce na restaurování plastické výzdoby šesti bočních oltářů, na které byly znovu zavěšeny nově zrestaurované oltářní obrazy. Naplánované práce byly v průběhu celého roku doplňovány a rozšiřovány o realizaci dalších nápadů, souvisejících s vizí celkové obnovy našeho kostela. Svoji tvář tak zásadním způsobem změnila farní zahrada, která svým půdorysným náznakem vychází z původního klášterního rajského dvora. V souvislosti s touto exteriérovou úpravou byl dokončen výstup z jižního portálu kostela. Celá zahrada tak dostala nový rozměr. Ten podtrhla i celková oprava zděného kamenného oplocení.

Do závěru tohoto roku máme přislíbeno dokončení dlažby v severní závěrové kapli, do které byla přenesena křtitelnice. Dokončena byla i výměna oken v obou závěrových kaplích. Zajímavou součástí letošních prací bylo navrácení restaurovaného cenného skříňového mobiliáře do sakristie.

Součástí letošních prací byla i náročná oprava střech fary a jižní závěrové kaple s částí střechy sakristie, které utrpěly po zimních sněhových přívalech.

Pracovní aktivity pokračovaly i mimo Žďár. Velmi zdařile byla dokončena vnitřní i venkovní oprava kaple v České Mezi a v Polničce zdárně pokračují práce na celkové rekonstrukci místní kaple.

A co nás čeká příští rok? Určitě chceme zahájit stavební obnovu hlavní chrámové lodi. Do interiéru kostela chceme vrátit původní kovanou nově zrestaurovanou mříž. Pravděpodobně nás čeká i celková restaurace oltáře v jižní kapli, jehož havarijní stav byl zjištěn v souvislosti s pracemi spojenými s instalací nových oken. Okna v presbytáři jsou předmětem našich dalších úvah. Vše se tak bude odvíjet od toho, jak se nám podaří naplánovat čerpání přislíbených finančních prostředků a zda tyto přislíbené prostředky skutečně v plné výši obdržíme.

Celkový objem proinvestovaných prostředků spojených s rekonstrukcí interiéru kostela činí již více jak 5 milionů korun. K této částce je nutno připočíst dobrovolnou práci všech farníků, kteří se tak podíleli na mimořádně vysoké úspoře finančních prostředků po celou dobu rekonstrukce.

Všichni, kteří se na obnově interiéru kostela i na ostatních pracích spojených s údržbou farního majetku podílejí, si zasluhují naše poděkování za svoji píli a obětavost, s jakou k někdy nelehkým úkolům přistupují.

Vladimír Záleský, František Laštovička

Pohledy do první poloviny roku 2007

PROSINEC 2006

Sobotní vzdělávání ve víře

Začátkem září 2007 svatý otec **Benedikt XVI** velmi pravděpodobně navštíví naši republiku. Budeme tedy putovat na společné slavení pontifikální mše svaté, které možná bude i v Brně, kde ještě žádný papež nikdy nebyl. Brněnská diecéze slaví v roce 2007 výročí 230 let svého založení. Jako přípravu na tuto mimořádnou událost i jako podporu vyššího katolického vzdělání mládeže i dospělých zavedeme v naší farnosti sobotní vzdělávání ve víře dle nového katechismu a kompéndia katechismu katolické církve, na jejichž vytvoření se Josef Ratzinger sám významně podílel. Začneme **v sobotu 2. prosince 2006 v 19:00** v kostele svatého Prokopa na samém začátku adventu a budeme pokračovat až do návštěvy Svatého otce.

Děkanský akademický den – kurz pro spolupracovníky ve farnostech

Protože letos začátkem roku proběhl kurz pro spolupracovníky ve farnostech za hojně účasti frekventantů (103 přihlášených ze žďárského děkanství), bylo rozhodnuto, že každý rok se připraví jeden vzdělávací den, který bude určen pro naše nejbližší spolupracovníky ve farnostech – kostelníky, akolyty, katechetky, varhaníky, zpěváky, lektory... Tento den společně prožijeme **v kině v Novém Městě na Moravě**, v sobotu před 2. adventní nedělí – **9. prosince 2006 od 9:00 do 16:00**. Informace obdržíte u svých kněží.

2007

Pravidelné aktivity ve farnosti svatého Prokopa

Po celý rok 2007 bude farnost svatého Prokopa pokračovat ve zhruba **30 pravidelných aktivitách**, jejichž přehled je umístěn na nástěnce kostela a do kterých jsou srdečně zváni noví zájemci.

Mariánská modlitební družina Fons Sanctae Mariae

Srdečně vás zveme na modlitební setkání vždy **v pondělí po mši svaté ve Žďáře nad Sázavou 2**. Obsah setkání: modlitba k Duchu svatému, úryvek z písma, růženec.

BŘEZEN

Duchovní obnova farnosti svatého Prokopa

V březnu uplyne **10 let od lidových misí** ve farnosti svatého Prokopa (3. – 9. března 1997, v roce milénia svatého Vojtěcha). V době postní 2007 zopakujeme tedy tuto duchovní obnovu farnosti formou, která ještě bude upřesněna.

Děkanská pouť do Svaté země

V týdnu **od 13. do 21. března** se připravuje pouť do Izraele a na Sinaj pro farníky ze Žďáru nad Sázavou a pro další poutníky z celého žďárského děkanství. Náhradní termín cesty je o týden později, tzn. od 20. do 28. března 2007. Konečný termín bude upřesněn v nejbližší době. Základní cena je 13 990,- Kč, k tomu je třeba připočítat letištní poplatky 1 600,- Kč, dále palivový příplatek 2 000,- Kč a také příplatek za fakultativní cestu do Egypta (Sinaj) 70,- USD. V ceně je tedy letenka, 8× ubytování s polopenzí ve 2–3 lůžkových pokojích, vstupy ve Svaté zemi, doprava v Izraeli klimatizovaným autobusem a odborný průvodce (slovenský kněz). Ubytování budeme mít **v Nazaretu, v Betlémě a v klášteře svaté Kateřiny pod Sinajem.**

Cestovat chceme se slovenskou CK Awertour, s.r.o. a odlétat bychom měli z bratislavského letiště do Tel Avivu. Obsadit můžeme 110 míst. Začátkem prosince bude na faře v klášteře první setkání poutníků, kteří se předběžně přihlásili nebo přihlásí. Další informace se dozvíte již brzy na vývěškách ve svých farnostech.

DUBEN

Pašijová hra

Pašijová hra „Co se stalo s Ježíšem“ bude v **úterý 3. dubna 2007 ve 20:00 hodin** v dětském areálu na Libušíně.

KVĚTEN

Pouť ke sv. Janu Nepomuckému na Zelené Hoře

Hlavní pouť ke sv. Janu Nepomuckému na Zelené hoře bude, dá-li Pán, v roce 2007 v **neděli 13. května.**

Čtvrtá duchovní obnova s P. Eliášem Vellou

Otec Dr. Elias Vella, řeholní kněz – minorita, exorcista a známý evangelizátor z Malty – zavítá do klášterní farnosti pravděpodobně **v sobotu 26. května** a program bude vrcholit **v neděli 27. května** v den slavnosti Seslání Ducha svatého.

ČERVEN

400 let od povýšení Žďáru na město

O víkendu **9. – 10. června** v rámci oslav 400 let povýšení Žďáru na město navštíví kostel svatého Prokopa **italský chrámový sbor „Don Pietro Gottardi“** z Caselle di Sommacapagna (Verona). Tento vynikající chrámový sbor, který v říjnu 2006 doprovázel zpěvem i mši svatou ve Veroně, kterou sloužil papež Benedikt XVI., již řadu let spolupracuje s naší farností a s pěveckým sborem Žďaráček.

ČERVENEC

Farní svatoprokopská pout'

Farní pout' u svatého Prokopa bude v neděli **1. července 2007**.

Farní „put'ák“ pro mládež nejen klášterní farnosti

Putovní tábor pro mládež od 13 let plánujeme v termínu **od 8. července** – odjíždět budeme v neděli odpoledne – a návrat předpokládáme **v sobotu 14. července**. Podrobnější program a trasa se již připravuje.

IX. expedice „Sicílie“ 2007 – Expedice pro mládež brněnské diecéze

Na výpravu se chceme vydat **v neděli 15. července 2007** – tradičně od brněnské katedrály, kde začínáme každou cestu požehnáním. Cílem výpravy budou především sicilské hory: na Etnu budeme šplhat kolem postranních kráterů Monte Frumento, cestou pokrytou popelem; pohybovat se budeme v nadmořské výšce kolem 3 000 m n. m. Podstatně nižší, ale stejně krásný je další horský masiv s nádherným jménem Monte San Salvatore a s vůní nebrodské jedle, která roste pouze zde. Potom se pokloníme Černé Madoně z Tindari, abychom opět zmizeli v sicilských horách. Naši expediční Scanií nakonec objedeme celý ostrov od Messiny po Palermo a na jih do Sirakus – prioritou ale zůstává – hory, poutní místa, hory, staré kláštery a zase hory (a trochu moře). Cestou zpět chceme připravit dvoudenní program v Římě, abychom se na severu konečně trochu „zchladili“... a zakončili poutí k hrobům apoštolů. Návrat plánujeme na **sobotu 28. července**. Minimální věk účastníků je 16 let! Cena by neměla překročit 8 000,- Kč. Bližší informace a přihlášky jsou u P. Vladimíra - Šagiho.

Nové zvony pro kostel Nejsvětější Trojice

V roce 2007 bychom také rádi pořídili a znovu umístili nové zvony do kostela Nejsvětější Trojice. Financování celé akce přislíbil anonymní dárcé.

Báně kostela Nejsvětější Trojice aneb smutný osud žďárských zvonů

Už 64 let je bání kostela Nejsvětější Trojice ve žďárské Horní ulici prázdná. A přitom kdysi odtud postupně zaznívalo dokonce několik zvonů. Jejich historii v červnu 1971 popsal někdejší ředitel měšťanské školy František Mokry a jemu tedy vděčíme za to, že si můžeme o této smutné záležitosti učinit přesnější představu.

Vznik samotného kostela v Horní ulici lze klást do druhé poloviny 17. století, do období, kdy se k městu blížila nebezpečná morová nákaza. Uvažovalo se o tom, že dosavadní prostory kolem kostela sv. Prokopa nebudou stačit, a proto byl založen hřbitov další, v bezprostřední blízkosti kostela Nejsvětější Trojice. Místo se tehdy nacházelo za tzv. Horní branou a odtud vzniklo pojmenování přilehlé ulice.

Datum stavby kostela neznáme. Víme jen, že s pohřbíváním se začalo roku 1670. Lze tak soudit ze zápisu v Děkanšské matriční knize, kde se píše: „Hřbitov se nachází mimo město, na předměstí. Je obehnaný zdí a v něm je kaple obnovená, zatím nedokončená, zasvěcená Nejsvětější Trojici, s kostnicí a dvěma zvony.“ Podrobnější zmínka o tom, jaké zvony se tu nacházely, pochází až z roku 1805. První zvon byl podle tehdejší měrné soustavy jeden cent a 20 liber těžký a byl opatřen nápisem (v překladu): „Maria obdivuhodná, oroduj za nás, 1690.“ Druhý o váze 60 liber nesl (v překladu) označení: „Sláva na výsostech Bohu, 1690.“ Roku 1878 byl do věže vyzvednut třetí zvon zasvěcený svatým Cyrilu a Metodějovi o váze 37 kg.

Začátkem první světové války došlo v celé zemi k rekvizici zvonů. Tato událost se nevyhnula ani kostelu Nejsvětější Trojice. První zvon byl odtud sejmut 16. května 1917, druhý 27. července 1917. Jeden z dosavadních zvonů zde tedy zůstal, nevíme však který. František Mokřý předpokládal, že jím byl zvon zasvěcený Panně Marii. Měl však nedokonalý zvuk, a proto byl v poválečné době, roku 1926, také sňat z věže a dán k přelití pro nově chystané další zvony.

Tak nastává nová kapitola historie zvonů kostela Nejsvětější Trojice. Byl obnoven stav před první světovou válkou a znovu odtud vyzváněly tři zvony. Největší z nich o váze 67 kg byl opět zasvěcen svatým Cyrilu a Metodějovi. Druhý o váze 37,4 kg sv. Emanuelovi a třetí, nejmenší, o váze 26,8 kg sv. Františku Xaverskému.

František Mokřý uvádí, že celkové náklady na výrobu zvonů činily 4 336 korun. Převážně byly hrazeny z milodarů a také z prodeje příležitostných obrázků s tematikou kostela Nejsvětější Trojice. Slavnostním řečníkem při svěcení a následném vyzvednutí zvonů byl profesor novoměstského gymnázia P. Žák. Kmotrami se staly Anna Svobodová, majitelka Conventu v Horní ulici, a Marie a Františka Zábršovy, rovněž z Horní ulice.

Žel, i tyto zvony stihl stejný úděl jako předchozí. V červnu 1942 byly sňaty a určeny k válečným účelům. Loučení s nimi bylo smutné a citově zasáhlo město. Nejprve byly spolu s dalšími z celého žďárského okolí svezeny na náměstí poblíž sloupu Nejsvětější Trojice. Potom měly být odborně ohledány. Jako znalec k tomu byl určen žďárský zámečník Ladislav Moučka. Náleží mu nesmírné zásluhy za to, že některé zvony neuznal vhodné pro rozlité k válečným účelům, a byly pak vráceny původním obcím. Žádný ze žďárských zvonů, a to nejen z kostela Nejsvětější Trojice, ale ani z kostela svatého Prokopa, takové štěstí neměl. Je přitom pozoruhodné, že na rozdíl od zvonů rekvírovaných v roce 1917 zničeny nebyly. Došlo k jejich soustředění na německé území poblíž Hamburku, kde také přečkaly konec druhé světové války. Jaký byl však jejich další osud, se už nikdy nedozvíme.

A snad ještě jedna zajímavost: Předtím než byly roku 1942 z kostela Nejsvětější Trojice sejmuty z věže, jejich zvuk byl zachycen na gramofonovou desku. Takže za války, ale ještě i po ní, snad dokonce v 50. letech minulého století, vyzváněly žďárským občanům na poslední cestu, ačkoli samy už dávno navždy oněměly.

Naskytá se tedy otázka: Nepřišel už konečně čas, aby věž kostela Nejsvětější Trojice ve Žďáře přestala zet prázdnotou?

Zdeněk Vyhliďal

Informace z farností

Nový kaplan ve farnosti svatého Prokopa – P. Pavel Svoboda

Otec biskup Vojtěch Cikrle jmenoval ke dni 1. srpna ing. **Pavla Svobodu** farním vikářem ve farnosti Žďár nad Sázavou I a administrátorem exkurendo ve farnostech Fryšava pod Žákovou horou, Sněžné a Krásné. Otec Pavel vystudoval v roce 1997 fakultu elektrotechniky a komunikačních technologií Vysokého učení technického v Brně a potom pokračoval ve studiích teologie v Litoměřicích, Olomouci a v Římě. Na kněze byl vysvěcen 25. června 2005 v Brně. Působil v katedrále svatého Petra a Pavla v Brně a nyní u nás Vysočině.

Otce Pavla v naší farnosti srdečně vítáme a vyprošujeme mu do jeho služby hodně Božího požehnání!

P. Tomáš Holý

Pověření k podávání svatého přijímání v kostele svatého Prokopa

Při mši svaté 2. neděle velikonoční – o svátku Božího milosrdenství dne 15. dubna – byli pověřeni podáváním svatého přijímání Martin Belatka, Martin Dobrovolný a Miloš Křest'an. Pověření je udělováno brněnským biskupem a předchází mu absolvování kurzu pro spolupracovníky ve farnosti a doporučení místního faráře.

Chrámový sbor svatého Prokopa

Jeho členy jsou zpěváci tří generací. Zpívá o všech velkých svátcích během církevního roku. Velká četnost svátků vyžaduje náročný nácvik, tzn. pravidelné zkoušky, rychlou orientaci v partu, hudební paměť, přípravu doma, ale především chuť zpívat a vytvářet kamarádské společenství. Před patnácti lety se podařilo navázat spolupráci s učiteli ZUŠ, hudebníky z blízkého okolí a vytvořit orchestr, který doprovází sbor o vánočních svátcích. Během mnoha let se podařilo nastudovat řadu krásných mší. Vzájemné spolupráce si velmi vážíme, neboť vyžaduje nemálo osobních obětí. Radujeme se z každé dobře nastudované skladby a z možnosti přispět k oslavě mše svaté.

Za Boží požehnání a patnáct let s báječnými lidmi děkuje a mnoho dalších krásných chvil sboru přeje

Hana Bořilová

Chrámový sbor klášterní farnosti

Vánoční dny jsou nádherné. Tím víc pro ty, kteří se na ně připravují už od léta. A tak je to i u nás, varhaníků. V předstihu sháníme noty, studujeme, cestujeme, konzultujeme, upravujeme, nacvičujeme a těšíme se. Ale aby vše proběhlo bez chyb a krásně, nestačí jen pilná práce. A tak vás všechny, kteří listujete tímto časopisem, prosím – až zase někdy budete myslet a modlit se za naše biskupy, kněze a jáhny, přidejte prosbu za varhaníky. Aby vydrželi, aby měli stále elán a touhu po hudební kráse a jejich srdce přebývala v Boží blízkosti. Jen tak se totiž z kůrů bude ozývat radostné Gloria, podobné zpěvu andělskému.

Nebývá zvykem tímto způsobem děkovat členům sboru. Ale projednou mi to promiňte. Chci totiž veřejně vzdát hold skromnému klášternímu sboru, který bez újmy na radosti proplouvá často nezáviděníhodnými situacemi a obětavě se schází, trpělivě trénuje a sleduje notové party, aby obohatil svým umem bohoslužby ve Žďáru i jinde, a tak přispěl k Boží oslavě. Děkuji za vaši letošní houževnatost a píli.

M. Laušmanová

Vánoční různočtení

Stařec před jeslemi

Jakub Deml

Býval jsem pastýř ovcí, ale už jsem stár,
před očima se mi dělají mžitky.
Také myšlenky mně v hlavě přeskakují,
a když začnu mluvit, lidem se patrně zdá,
že to není souvislé (někteří si ťukají na čelo).
Bojím se, že jako ty nohy mé ani mé chtění
není v moci mé, bojím se o to i pokusit.

A přece, můj Ježíši, mne to sem táhlo
a já se vydal na cestu. Všichni mě předběhli,
ale tomu jsem dávno navykl a jednu myšlenku mám,
že jsem každého daleko předběhl v zlém.
V Knihách Tvých je psáno, že ani starci nejsou
vyloučeni z vyvolených,
a jako mladým dáváš sílu k činům,
oni že náhradou aspoň sny mívati budou.
Sny, jaké mívají děti, že se jim dospělí často musejí smát.

Anděla jsem neviděl, protože mi ho zacláněli ti, co byli bliž,
takže jsem neviděl nic jiného, a bylo slyšet tolik hlasů,
že do konce světa by jich nikdo nespočítal, a byl to jeden hlas:

GLORIA IN EXCELSIS DEO ET IN TERRA
PAX HOMINIBUS BONAE VOLUNTATIS...

Z dopisu jednoho lékaře

...doručeno z Austrálie...

Ten čas letí čím dále rychleji, vidíš, už to bude půl roku, co jsem na novém pracovišti. Docela jsem si myslím rychle zvykl, i tady jsou pacienti se svými problémy a i tady myslím si mohu najít své místo, i tady mohu být užitečný. Je to samozřejmě trochu jiná práce než jsem byl zvyklý. Je zcela méně hektická, rozhodně méně akutní než jsem byl zvyklý. Tak trochu je blíže Tvé práci, více jsem tu v přímém denním vícetýdenním kontaktu s pacienty, kteří jsou velice postiženi, totiž více či méně ochrnutí na polovinu těla, což jim přináší mnoho problémů tělesných i psychických. Moje práce zde nejvíce spočívá v hovoru s nimi, to je mnohem často více než nejdražší medikament.

To ale myslím Tobě jako knězi povídat nemusím. Mně kontakt s nemocným člověkem nedělal nikdy velké problémy, tady na rozdíl od dřívějšího pracoviště na to mám dosti čas. V létě a pak na podzim, když bylo ještě slušné počasí jsem jednou týdně brával někoho z pacientů na výlet autem do okolí. Vždy jsem jej zavezl na nějaké pěkné místo a tady jsme se trochu přiměřeně jeho postižení prošli. Ani nevíš, jaký to má pro ně psychologický pozitivní význam...

*Jestliže nám křesťanům není blízké pochopení pro druhé,
jestliže nedokážeme druhého svým pohledem a úsměvem pohlídat,
jestliže jsme tak dokonalí, že druhým pohrdáme,
jestliže jsme tvrdí ke svým blízkým,
jestliže z naší svatosti jde jenom odmítnutí a odpor u druhých lidí,
jestliže nám jde jen o naši spásu a ne spásu druhých,
jestliže dokážu druhého jen stále napomínat a posuzovat,
namísto naslouchání a porozumění,
jestliže...*

*Pak určitě nevěřící člověk bude i nadále říkat, křesťanství je nesmysl:
církev slouží jen pro vydírání a ohlupování druhých lidí,
náboženství je opium lidstva.*

*Pak riskuji, že moje okolí bude u posledního soudu říkat:
„Ale jak Tě prezentovali Tví lidé, „křesťané“, to se nedalo přijmout.“*

Pak se Kristus ve mně ještě nenarodil.

Symbyly adventu a svátost smíření

Vnější znaky adventu jsou pro křesťany adventní věnec, čtyři svíce, fialová a růžová barva, také zpěvy rorátní antifony na počátku mešní bohoslužby a konečně usebrání, vyjádřené tichem a vypuštěním hymnu Sláva na výsostech Bohu. Hymnus je jakoby „zadržén“, Bůh je jakoby skryt, abychom si ho o to radostněji a hlasitěji připomenuli s evangelijními andělskými sbory o vigílii slavnosti Narození Páně.

Věnec, spletený do kruhu ze zelených větví je symbolem věčnosti království Božího, zelená barva věnce pak symbolem splněné naděje, totiž příchodu Ježíše Krista, Spasitele světa. Spletené větvičky připomínají soudržnost a jednotu, která posiluje jednotlivce svazkem víry.

Čtyři svíce, postupně každou adventní neděli zapalované na věnci, zvyrazňují svým postupně zesilovaným světlem převahu nositele Světla nad tmou, i zesilující očekávání příchodu Spasitele, kterého hlásali již dávní proroci.

Fialová barva je znamením soustředěnosti, vážnosti a pokání, obrácení mysli k věcem Božím, aby se staly věcmi osobními, věcmi člověka. Růžová barva třetí neděle adventní je radostnou výjimkou, vyzývající k radosti, že se doba očekávání Spasitele dostala za svůj vrchol a již směřuje rychle k Narození Páně.

Při zpěvu rorátů se někde zapalovala zvláštní svíce, symbolizující Pannu Marii, Jitřenku naší spásy.

Symbyly pronikaly do slavení adventní doby postupně, asi od šestého století, ale adventní věnec je jakousi ekumenickou výjimkou, protože pochází ze 30. let 19. století z německého protestantského prostředí.

Smyslem adventní symboliky je orientovat věřící na přicházející dobu vánoční, na samotného Spasitele. S tím tedy souvisí bezprostředně i přijetí svátosti smíření, lidově zvané svatá zpověď. V kancionálu jsou uvedena čtyři zpovědní zrcadla, z nichž každé se snaží o základní přístup k určité věkové a osobnostní kategorii věřících. Zejména u dětí je však velmi vhodné, ne-li nezbytné, aby v ovzduší důvěry citlivě vedli rodiče své děti ke správnému pochopení smyslu této svátosti, aby se pro děti otevřela radost z očekávání Spasitele i vděčnost za možnosti, které z jeho ruky dostáváme v podobě svátostí a ostatních darů pro život.

Vánoce, slavnost Narození Páně, „*Natalis Dies*“

POČÁTKEM 4. STOLETÍ (336) slavil Řím snad poprvé tento svátek, máme-li na mysli jeho uvedení do kalendáře v rámci církevního roku. Odvozen od zprávy evangelisty Lukáše o Kristově narození se od hrobu apoštola svatého Petra šířil na africký kontinent, dále na Západ i směrem východním, kde ovšem tou dobou slavili lednový svátek Zjevení Páně; proto se dochovala tato slavnost jako druhý vrchol vánoční doby. Doba vánoční začíná prvními nešporami slavnosti Narození Páně a

trvá do svátku Křtu Páně, což je neděle po svátku svatých Tří králů. V rámci vánočního cyklu slavíme několik souvisejících svátků. Tradiční lidové vánoce si mnozí prodlužují až do dne Uvedení Páně do chrámu, lidově Hromnic, tedy do 2. února. Východní liturgie jako původní slavnost Ježíšova narození slaví 6. ledna Epifanii, Zjevení Páně.

Český výraz Vánoce nejspíše pochází ze staroněmeckého Weihnachten – Svaté noci, co do smyslu posvěcení noci. Položením svátku na 25. prosinec opravdu došlo k překrytí původně pohanské tradice oslav slunovratu, kdy se den začíná prodlužovat.

Betlémy: Figurální zobrazování betlémské události, která proměňuje svět, je doloženo také od 4. století, ale tradici stavění betlémů založil až kolem roku 1223 svatý František z Assisi. Z jeho rodné Umbrie se rychle šířila po celé Evropě hlavně s rozvojem klášterů, v jezuitském kostele svatého Klimenta v Praze byly postaveny jako první v zemích severně za Dunajem. Naprosté nepochopení lidové zbožnosti prokázal císař Josef II., když betlémy v kostelech zakázal vystavovat. Stalo se ovšem, že tak zcela bezděčně založil tradici domácích betlémů – prosti lidé přenesli betlémy do svých příbytků a betlém se jim stal trvalou připomínkou tajemství lásky po celé období Vánoc. Později se k němu přidávaly dárky.

Vánoční stromeček: K tradici stavění zdobených vánočních stromků se vztahují legendy i zprávy. Jedna z nich připisuje posvátný strom, uctíváný v Burgundsku, vyzdobený irským opatem benediktinů svatým Kolumbánem zapálenými pochodněmi ve tvaru kříže. V záři pochodní, která přilákala pohany, pak misionář promluvil o Kristově evangeliu. Jiné podání hovoří o zvycích pohanů spojovat kult Slunce s kultem bohyně-matky a o zimním slunovratu pak pořádali u stále zelených různě zdobených stromů veselice.

Od 16. století se vánoční stromek začal šířit v německých zemích a od počátku 19. století tento pěkný zvyk přešel i k nám; je doloženo, že první vystrojil ve svém příbytku vánoční stromek jako překvapení pro hosty roku 1812 rodák z Bavorska, režisér Stavovského divadla Jan K. Liebich. Pro vánoční stromek se později ujal název Kristův strůmek. Katolická církev dlouho neměla pro tento lidový zvyk pochopení, odmítala jej jako pohanský a přijala jej až koncem 16. století, tedy o celá staletí později, nežli spontánně přijaté jesličky svatého Františka. S Kristovým strůmkem pak je spjato mnoho legend, zdůrazňujících význam jeho dřeva, od jeslíček až po kříž.

Dárky pod stromečkem se objevují a rozdávají od 19. století, nejprve pro služebný lid, domácí chasu, tuláky a žebráky a samozřejmě taky děti. Původně byly dárky rozdávány jenom o svátku svatého Mikuláše, potom se ujala i tradice štědrovečerních obdarovávání.

Půst: Dlouho o štědrém dnu platil přísný půst. Večeře byla střidmá, jídlo se připravovalo i pro náhodného příchozího. Samozřejmostí byla společná modlitba, ke

ké které hospodář přidával poděkování a prosby o Boží přízeň v dalším roce. S jídlem se neplýtvalo, nechat zbytky nebývalo zvykem. Typickými pokrmy byly kromě ryby také hrách, čočka, rybí či zasmažená polévka nebo houbovka či bramboračka, kuba z krup a česneku, topinky, placky, závin, ovoce, oplatky s medem.

Po hlavní večeři se na stůl připravila vánočka a cukroví. Jeho příprava také sahá do pohanských časů, kdy rozmanité koláče v podobě pletenců symbolizovaly soudržnost rodovou i soudržnou stálost a jednotu ve víře. Vlastní vánočka pochází ze 16. století a říkalo se jí podle krajů různě: Byla to húska, calta, pletenice, štedrovka, žemle i ceplík. Výsadu plést vánočky měli až do 18. století v cechu sdružení pekaři. Kousek vánočky se nejprve dával na venkově i dobytku, prý pro zdraví. Potom dostal vánočku hospodář, pro dobrou úrodu.

(Podle mnoha podání)

Vánoční kapr

Předchůdcem dnešního rybníčního kapra je sazan, divoký říční kapr, žijící v Dunaji. Na soutoku s Moravou patřil podle ichtyologa Rubena Balona k nejzápadnější lokalitě jeho přirozeného výskytu.

Domestikace této původně říční ryby se započala na samém počátku křesťanství, v době Kristově, a to zřejmě díky Římanům, kteří si zdejší ryby oblíbili jako vyhledávanou pochoutku. S úpadkem říše římské upadala i konzumace kapra, ale k jeho opětovnému rozšíření přispělo křesťanství, které zavedlo více jak sto postních dnů v roce. Lidé znali přes dvě stovky různých receptů na úpravu kapra. Časem začaly zejména kláštery budovat rybníky v rámci svých hospodářství – nejprve pro zásobování vlastní kuchyně, později pro nabídku na trh, kde zase vítězil kapr. V našich zemích první písemné záznamy o vzniku klášterních rybníků pocházejí z 11. a 12. století a týkají se v Čechách kláštera sázavského a statků kláštera Hradiště u Olomouce. Ze 16. století pak pochází proslulý spis olomouckého arcibiskupa Jána Dubravia „O rybnících“, která dodnes odborníky překvapuje rozsahem a přesností zaznamenaných zkušeností. Na Vysočině je rybníkářská tradice také dlouhodobou záležitostí, spojenou se jmény známých klášterů a jejich donátorů. Nám blízká soustava rybníků na horním toku jednoho z pramenů Sázavy Velkým Dárkem počínaje pochází například již z 15. století a ještě starší je rybník Konventní a Branský na hlavním prameni Sázavy, dnes Stržském potoce. Vzácný je i pohled na sádky pro chov ryb, které se nacházejí za budovou konventu žďárského kláštera a dokládají důmysl, s jakým kláštery zvelebovaly cílevědomě svoje hospodářství. Velmi známé svou produkcí jsou i jihočeské rybníky. Před Třicetiletou válkou počátkem 17. století se odhaduje plocha rybníků kolem 180 tisíc hektarů, ale během válek mnohé rybníky zpustly a nebyly obnoveny. K novému rozvoji došlo až v 19. století, ale ještě počátkem 20. století byly ryby pro mnohé velkou vzácností. Tradice štedrovečerního kapra tak výrazněji vystupuje až v období před druhou světovou válkou. *(S použitím textu Jána Regendy a Dějin Žďáru n. S. Zemka a Bartůška)*

Historická připomenutí

Klement Bochořák, velký katolicky orientovaný básník zemřel před 25 lety v srpnu roku 1981. Připomínáme si ho zejména pro krystalicky čistou poezii, inspirovanou doteky intenzívně prožívaného církevního roku, jak o tom svědčí jeho *Křížová cesta* nebo skladba *Betlém*, vydaná roku 1948 a znovu v roce 1993. Připomeňme ji alespoň krátkým úryvkem:

*„...Aj, ty Betleme, Judovo město,
Jerusalema věrná nevěsto.
Zahrádka z mechu s kvítkem voskovým,
hvězdy otevrou mně tvoje vrátka.
To nejsou hvězdy, já už vím,
to jsou mocné oči Jezulátka.
A ty oči vidí do domu celého,
dívají se taky do srdéčka mého.
Uhádnou, nač myslím, jaké přání mám,
srdce své těm očím otvírám.
To je světlo z nebe, já je znám,
do sebe to světlo přijímám.
Holubička z toho světa letí,
bílá jako sníh a krásná velice,
nese radost na křídlech pro všechny děti –
víš, ta holubička, to jsou Vánoce.
Zůstane tu s námi do Tří králů,
když ji poprosíš, tak do Hromnic.
Pak nám odletí za devateru skálu,
aby každým prosincem nám čím dál víc
chuti k životu a klidu, míru, štěstí
s Jezulátkem vnesla do rodin,
aby aspoň hrstku vonných ratolestí
nechala, kde leží žalu stín.
A já o Betlémě knížku uzavírám
s přáním velikého míru na zemi.
A za všechny lidi prosbu přidám:
Bílá holubičko, vrať se mi!“*

Rok 2007 – 400. výročí povýšení Žďáru nad Sázavou na město

Svatovojtěšské souvislosti

Před 1015 lety roku 992 pražský biskup Vojtěch se zastavuje na Zelené hoře u Pomuku a žehná odtud podle tradice českým zemím. Později je zde založen cisterciácký klášter, odkud před 755 roky L.P.1252 přišli založit klášter žďárský první řeholníci. Tentýž svatý mučedník Vojtěch podle podání, zaznamenaného ve Žďárské kronice, posvětil již asi roku 984 na své misijní cestě do Panonie ve Žďáře dřevěný kostel. Jeho půdorys se podařilo lokalizovat při cestě ke Starému Dvoru roku 2005 archeologickému týmu dr. Martina Geislara. Současně byla v bezprostřední blízkosti objevena kamenická huť mistra Edwarda, otce našeho kronikáře Jindřicha Řezbáře. V této huti se opracovávaly kameny na stavbu žďárského kláštera. V září roku 2006 pak byla v téže lokalitě vykopána hluboká studna se zbytky výdřevy, jejíž obsah podrobují archeologové odbornému výzkumu.

Není také bez významu, že na pouti Kolpingových rodin ke hrobu svatého Petra a kardinála Berana jsme v září 2006 – kromě jiného – mohli vidět pro nás památný kostel sv. Bartoloměje na ostrově řeky Tiberý, kde se nachází nejstarší vyobrazení sv. Vojtěcha.

Ostatky svatého Vojtěcha, biskupa a mučedníka, byly uctěny ve Žďáře roku 1947 před 60 roky a znovu o svatovojtěšském milénium roku 1997. Svatý Vojtěch se nepochybně jako biskup zapsal do dějin Žďáru vysvěcením prvního dřevěného kostela (patrně roku 984 na misijní cestě na území bývalé Velké Moravy a do Panonie), jak to dokládá nejen zápis Žďárské kroniky Jindřicha Řezbáře, ale i pozoruhodný nález půdorysu dřevěného kostela v trati Na Klafaru, učiněný roku 2005 archeologem Martinem Geislerem a jeho týmem. Je tedy nepochybně jedním z hlavních patronů Žďáru a jeho kláštera, jehož půdu posvětil i svými kroky. Žďár se tak řadí mezi nemnoho míst s prokazatelnou působností tohoto svěťce evropského formátu.

Jak šel čas klášterem a farnostmi

Jindřich Řezbář, jáhen a řeholník žďárské komunity, hlavní autor Kroniky kláštera se narodil roku 1242 před 765 roky. Řeholníkem se stal roku 1257, kdy ho do řádu přijal opat Křišťan v Sedlci. Žďárskou kroniku psal v posledních letech svého života, patrně do roku 1300, po kterém se odmlčel. Jindřich měl svého neznámého pokračovatele, protože Kronika zachycuje do roku 1312 rodopisný zápis donátorů.

Paní svatého života Zdislava umírá před 755 roky, v roce založení žďárského kláštera 1252 je uctívána jako ochránkyně chudých, nemocných a rodin. Blahoslavena 1907, svatořečena 1995.

Studniční kaple Panny Marie, kultovní místo a symbol kláštera žďárských cisterciáků byla stavěna v letech 1257-1263, tedy před 750 roky. Nachází se v dispozici půdorysu Rajské zahrady původního kláštera za objektem konventu (dnešní fary, původně lékárny a konventního křídla). V sobotu 14. října 2006 dopoledne restaurovanou kapli požehnal náš diecézní biskup Vojtěch a v bohoslužbě slova pojednal o symbolickém významu Studniční kaple jako Zdroje životodárné vody křestní vyvěrající z lůna Panny, z níž se narodil Kristus. Krásný den a slavnost umocnil pěvecký koncertní program Evy Henychové večer v Křížové chodbě farní budovy (části bývalého konventu).

Paní Sibyla, matka svaté Zdislavy, umírá ve žďárském klášteře před 745 roky o svátku Obřezání Páně (1. ledna 1262) v roce 10. výročí příchodu cisterciáků a budování kláštera. Odkazuje všechn svůj majetek klášteru.

Biskup olomoucký Bruno potvrzuje roku 1267 před 740 roky majetková práva kláštera na moravské straně hranice.

Papež Řehoř X. potvrzuje roku 1272 před 735 roky předchozí fundace kláštera a přijímá žďárské založení pod svou ochranu. Obdobně postupuje roku 1277 papež Jan XXI.

Nejstarší známý moravský urbář byl sepsán ve žďárském klášteře roku 1407 před 600 roky mnichem – hospodářem Mikulášem. Druhý známý žďárský urbář pochází z roku 1462, je tedy starý 545 let.

K přepadení, vydrancování a vypálení žďárského kláštera došlo před 585 roky Viktorínem z Poděbrad roku 1422 (jiné prameny uvádějí 1424). V letech 1437-1439, tedy před 570 roky jeho syn a král **Jiří z Poděbrad**, tehdy uniatský kališnický správce země uvedl znovu cisterciáky do kláštera.

Právo užívat pontifikálie udělil papež Pius II. žďárským opatům roku 1462, tedy před 545 roky. Scéna holdu žďárského konventu Panně Marii v severní závěrové kapli konventního kostela již zachycuje opata s pontifikáliemi. Toto právo nebylo jenom vnějším gestem, ale symbolizovalo i změnu právního postavení ve vztahu k diecéznímu biskupovi; infulovaný opat se stal do značné míry suverénem v oblasti své působnosti.

Farní kostel svatého Prokopa nese dvě datace z doby rozsáhlé přestavby: 1537 před 470 roky je datováno ostění okna západního průčelí, a k roku 1587 před 420 roky je datován starobylý zvon Prokop, který byl bohužel zrekvírován roku 1917 pro válečné účely skomírající c.k. monarchie.

Obranu proti Turkům podpořil před 415 léty, roku 1592 klášter žďárský darem 400 zlatých do císařské pokladny. Téhož roku biskup Stanislav kníže Pavlovský dosazuje do kláštera administrátora a začíná dlouhé období sporů kláštera i městečka s olomouckým biskupstvím. O těchto událostech můžete číst v Dějinách Žďáru i v našem Svatoprokopském sborníku z roku 2004.

Opatství žďárské degradováno před 400 roky, L.P.1607 na převorství s omezenými pravomocemi. **Téhož roku byl privileji kardinála biskupa Františka knížete Dietrichstejna povýšen Žďár na město.** (Zánik kláštera byl dokončen odchodem mnichů začátkem února 1614 a ještě téhož roku správce Šimon Kroczer dává strhnout větší část konventní budovy i s křížovou chodbou a do roku 1616 buduje z tohoto materiálu nové železné hamry na blízké řece Sázavě. Žďárské panství bylo zapsáno do moravských desek zemských v Brně 25. 8. 1617 a do desek českého království v Praze roku 1618.)

Jesuitští misionáři působili na klášterském panství od roku 1616 a roku 1617 vypovídá kardinál biskup František kníže Dietrichstejn ty nekatolíky, kteří do šesti týdnů by nepřestoupili k víře katolické.

Obnova cisterckého kláštera ve Žďáře započata po jednání o zpětné koupi panství roku 1637 opatem Janem Greifenfelsem před 370 roky. V letech 1638 – 1640 povolal opat do kláštera řeholníky z cisterckých klášterů na Velehradě, ze Zbraslavi a z Oseka. Již o pár let později, roku 1642 začali Švédové opakovaně pustošit žďárský klášter a jeho zboží.

Jan Blažej Santini Aichel (Jan Křtitel Santini Aichel, Giovanni Battista Santyn-Aichel), geniální tvůrce barokní gotiky se narodil na počátku roku 1677.

Pokřtěn byl 4. února 1677 před 330 roky, zemřel 7. prosince 1723 nedlouho po dokončení poutního svatojanského kostela na Zelené

Hoře. Jeho dílo a zvláštní vztah ke Žďáru a okolí popisují souborná díla mnoha autorů; k nejznámějším patří Mojmír Horyna, Zdeněk Kalista, Jan Sedlák, Viktor Kotrba, Jaromír Neumann a Václav Richter. Velké monografie a studie vznikly i v zahraničí, zejména ve Francii, Holandsku a Itálii. Encyklopedicky zachytila geniálního stavitele publikace pražské Akademie roku 2004 v edici Pavla Vlčka. Santini v roce 1712 a v letech následujících provádí

rozsáhlé barokní úpravy gotického konventního kostela Nanebevzetí Panny Marie a svatého Mikuláše, zejména vložím příčných empor pro umístění varhan se skříněmi do křížení lodí, dále vložím hudebního kůru a schodišťovým propojením kostela s nynější farou. Další jeho vynikající díla přesahují 100 objektů; nejznámější jsou sakrální stavby, dále profánní projekty pražských paláců, geniální stavební úpravy i hospodářské a jiné budovy na přání stavebníků.

Jan Jakub Vogler, stavitel poutního svatojanského kostela na Zelené hoře podle plánů geniálního Jana Blažeje Santiniho Aichela, se narodil kolem roku 1677 v Tyrolsku, zemřel 19. května 1742 na Horách Kutných. – Stavitelé a řemeslníci stojí vždy ve stínu mistrů, ale přesto jim vděčíme za to, že se jejich kvalitní práce dochovala do dnešních dnů. I oni museli nadto disponovat jistým nadáním uměleckým, aby věrně reprodukovali úmysly autora do díla. Znali také mnohá tajemství materiálů a užívaných technik a nad jejich výkony dodnes moderní doba nepřestává žasnout. Každý stavitel nejen spolupracoval s architektem, ale řídil práci mnoha řemeslníků, kterou musel do detailů znát. O Janu Jakubu Voglerovi, jehož výročí 330 let je roku 2007 shodné se Santinim, přináší informace zejména Encyklopedie architektů a stavitelů, vydaná Pavlem Vlčkem v pražském univerzitním nakladatelství Academia roku 2004.

Karel František Antonín Tepper, autor velké nástropní fresky „**Nebeská blaženost cisterciáků**“ v prelatuře žďárského kláštera (dnes vstupní část Muzea knihy) žil v letech 1682 – 1738, narodil se tedy před 325 lety.

Michael Leopold Willmann namaloval pro presbytář žďárského konventního kostela před 315 roky roku 1692 skvělý oltářní **dvojobraz Nanebevzetí Panny Marie**, na kterém Kristus vítá a uvádí se svatým Josefem Matku do nebeské slávy. Slezský konvertita Willmann žil v letech 1630 – 1706. Ve stejném roce postavil sochař Steinhübel oltář, později nahrazený dílem Řehoře Thényho.

Povodeň po průtrži mračen v srpnu roku 1717 před 290 roky protrhla v katastru kláštera žďárského 24 rybníků a na Sázavě strhla kovárnu, papírenský mlýn a mnohé usedlosti s lidmi.

Svatojanské bratrstvo založil před 285 roky opat Václav Vejmluva v roce 1722 nebo 1723 při poutním kostele svatého Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Bratrstvo bylo schváleno papežem Inocencem XIII. téhož roku 1723 a trvalo až do josefínské doby, kdy bylo osvíceneckou c.k. mocí úředně zrušeno. Roku 1727 pod názvem „Veslavné bratrstvo...“ vydány stanovy a manuál pro pobožnosti. Byl také popsán stav členstva v letech 1726-7. Ve spisu Mons Viridis... (Zelená Hora...) byla roku 1747 před 260 roky vydána znovu Pravidla bratrstva a modlitby modlitebního sdružení ctitelů svatého Jana. Členy Svatojanského bratrstva byli řeholníci, měšťané i prostý lid a mezi zakládajícími členy je zapsán i architekt Jan Blažej Santini Aichel.

Svatojanský poutní kostel na Zelené hoře vysvětil roku 1722 olomoucký světitel biskup František Julián hrabě Brada. Slavnostní kázání proslovil měřinský farář Jakub Felix Jan Pacher. Následujícího roku 1723 vyšlo Pacherovo kázání jako

součástí sborníku *Risus Sarae*, tištěného na památku svěcení poutního kostela z podnětu opata Václava Vejmluvy. *Risus Sarae*

editoval sekretář opatův Bonifác Procházka. Sborník obsahuje také podrobný popis velkolepých barokních slavností, které klášter ke svěcení pořádal. Sborník vydala v rámci edice barokních žďárských a jiných tisků Společnost Cisterciána Sarensis. V letech 1827 – 1830 se stal zachráncem svatojanského poutního kostela nový klášterský farář Matěj Josef Sychra, který před 180 roky přišel z Jimramova.

Jiří František Slavíček, sborníkem ve Žďáře a pozdější regenschori v Brně na Petrově složil před 270 lety r. 1737 druhou divadelní hru, věnovanou životu svatého Jana Nepomuckého. První jeho hra se zabývala žďárským klášteřem. J. F. Slavíček pocházel z Jimramova a byl bratrem známějšího jezuita Slavíčka, který se proslavil působením na dvoře čínského císaře v Pekingu jako misionář, matematik a astronom.

P. Bonifác Procházka, sekretář opata Vejmluvy, sepsal roku 1737 pro generální kapitolu cisterciáků 1738 v Citeaux stručné dějiny kláštera žďárského. Dochoval se autorský exemplář. Téhož roku 1737 napsal v oseckém klášteře Augustin Sartorius rozsáhlé třísvazkové dílo, věnované žďárskému klášteři – dnes bohužel nezvěstné.

Rozsáhlý požár zachvátil žďárský klášter 9. května 1737 před 270 lety a proměnil ho v ruinu. Poškozen byl i poutní kostel svatého Jana Nepomuckého na Zelené Hoře; opat Václav Vejmluva byl stížen téhož dne prvním záchvatem mrtvice a 17. března 1738 umírá. Požár byl úmyslně založen zedníkem, který žil zaopatřen v klášteře a jeho intenzita zničila celý konvent s kostelem, věžemi i zvony. Uchráněna zůstala prelatura, sýpky a ostatní hospodářská stavení, chráněná rašicím stromovím, a také knihovna. Některá literatura naznačuje neprokázané souvislosti s působením pruských emisarů v zemi, s nimiž je spojována záškodnická činnost odplatou za katolickou reformaci.

Dramatický je rok 1742 pouhých pět let po požáru kláštera: Žďár i s opatstvím obsazují postupně Prušáci, Sasové, Francouzi a Rakušané a všichni požadují po zničeném a vykradeném klášteře proviant i obrovské výpalné. V únoru 1742 je do žďárského kláštera umístěno hlavní velitelství francouzské armády. Prušáci jako rukojmí navíc berou do Třebíče opata a dva řeholníky. Celé Žďársko je naprosto zbídačeno a trpí velkým hladem. Stejného data je i pohled na Žďárskou Zelenou horu z válečného deníku, archivovaný ve Vídni.

Před 250 roky, v srpnu 1757 došlo k tragedii na věži farního kostela svatého Prokopa, když blesk zabil věžního hlásného a trubače Karla Dvořáčka.

V roce založení brněnské diecéze roku 1777 měla komunita žďárských cisterciáků 60 členů, z toho kromě opata bylo 44 kněží, 10 konvršů a 3 novicové. Řada kněží působila v duchovní správě na svěřených farách. Téhož roku vydává pražský konvent svatého Václava knihu známého jezuitu Bohuslava Balbína v edici P. Candida, která pojednává i o historii žďárského kláštera.

Před 225 roky byl zvolen 17. července 1782 na přání předchozího opata Otto von Logcka zatím **posledním opatem kláštera žďárského Tadeáš Nepomuk Bonifác Steinbach von Kranichstein** v pouhých 31 letech věku. Své jméno si změnil po strýci opatovi na Otto. Ten ho jako novice přijal roku 1769 a již roku 1775 mu svěřil úřad sekretáře opatství a archiváře konventu. Steinbach se plně a náruživě jako osvícenec věnoval vědecké činnosti v oboru historie, jako opat i po zrušení kláštera nepožíval dobré pověsti a patrně přispěl i k rozhodnutí o zrušení žďárského kláštera roku 1784 i k devastaci jeho archivu a knihovny. Po různých skandálech mizí jeho stopa ve Vídni a Bonnu.

Farář Jan Myšák působil na obou žďárských farách; nejprve před 170 roky na klášterské v letech 1837 – 1841, poté až do roku 1873 u svatého Prokopa ve Městě Žďáře. Je pochován na vlastní přání před vchodem do poutního kostela svatojanského pod náhrobním kamenem, na kterém lidé ošlapávají stále ještě dobře čitelný nápis jím složený. Za jeho působení došlo ve Žďáře k založení Čtenářského spolku, jehož aktivním členem byl i s ostatními žďárskými duchovními.

Kaple svaté Barbory dostala při rozsáhlých opravách roku 1847 před 160 lety radikálně zjednodušenou střechu. Roku 1927 pak byl svěcen a zavěšen nový zvon do věžky kaple.

Ve farním kostele svatého Prokopa byl roku 1867 před 140 lety obnoven boční oltář Panny Marie i kazatelna; přitom v baldachýnu byly nalezeny pamětní texty a při následných opravách zalíčeny i fresky ze 16. století z doby rozsáhlé přestavby kostela. Roku 1897 před 110 lety byl kostel upraven v pseudogotickém duchu a po snesení a opravě opět instalována kostelní věž. Roku 1917 zahájil ve Žďáře všestrannou a bohu libou třicetiletou činnost katecheta Pelán, který mimo jiné stál u založení Lidového domu, později ukradeného komunisty a již nikdy nevráceného.

Eucharistický sjezd na Horách Žďárských a celostátní svatojanská pouť na Zelené hoře proběhla 14.-16.května 1932 před 75 roky za velké účasti mnoha tisíců věřících.

J. F. Svoboda vydává roku 1937 před 70 roky obsáhlý svazek Vlastivědy moravské, věnovaný Okresu žďárskému. Obsahuje mnoho informací k historii kostelů a farností Žďárska.

Další zvony ze žďárských kostelů svatého Prokopa, Nejsvětější Trojice a z kaple svaté Barbory byly rekvírovány nacisty za protektorátu roku 1942 před 65 lety. Největší byly svatý Prokop o váze 618 kg, svatá Barbora o váze 145 kg a tři zvony

byly menší; všechny pořízeny obětavostí farníků v mezidobí obou světových válek náhradou za rekvizice z války předchozí.

Soška Jezulátka umístěná při vchodu do podvěžní kaple u svatého Prokopa, byla opravena roku 1967 před 40 lety. Přitom byly vyjmuty z dutiny sošky zápisy svědčící o tom, že s touto soškou putovali žďárští poutníci do rakouského Mariazell. Tato tradice patrně vznikla v době baroka, kdy úctu k Jezulátku šířily zejména pražské karmelitky kolem ctihodné Marie Elekty.

Před 40 lety, roku 1967, se stal farářem v zámku Žďáře P. Jan Kubát, narozený ve Vsetíně 5. dubna 1936, ord. 1958, nast. 1967, odešel 3. prosince 1974 do Radostína nad Oslavou, poté do Rožné nad Pernštejnem. P. Jan se snažil dlouhá léta o všestranné povznesení farnosti. Velmi se zasloužil o povznesení a znovuoživení poutních svatojanských slavností na Zelené hoře a o liturgické proměny chrámových prostorů farního i zelenohorského kostela. Stál s ing. Pohankou u pozapomenuté první iniciace prohlášení Zelené hory Národní kulturní památkou a památkou světového kulturního dědictví UNESCO v letech 1968 a 1969. (Podařilo se to až v letech 1995 a 1996.) Byl také nadšeným příznivcem chrámové hudby a velmi mu záleželo na fungování chrámového sboru. Příkladná byla jeho spolupráce s výborným regenschorim a varhaníkem Vojtěchem Starkou. Snažil se také oživit liturgické prostory vhodnou duchovní koncertní hudbou (prof. Veselá aj.), přednesem poezie a Žďárské kroniky (prof. Radovan Lukavský) i výstavami duchovního umění (grafika Bohuslava Reynka). Za jeho působení také kolem něho vyrostla generace mladých ministrantů, z níž se později rekrutovali i žďárští seminaristé a kněží P. Brychta, P. Kabrda i jáhen Lacina, jehož syn se stal rovněž v loňském roce knězem. Jeho pozeňnané působení se týkalo i otevřených vztahů směrem na východ. To vše neuniklo bdělému oku státního dozoru a tak v době normalizace musel otec Jan odejít do Radostína nad Oslavou a odtud do Rožné nad Pernštejnem. Děkujeme mu za léta blahodárného žďárského působení. **P. Jan Kubát spolupracoval také s Aloisem Mikyskou**, narozeným 27. května 1918 v Rudíkově; oběma vděčíme za informace o duchovních pastýřích našich farností a diecéze, které Alois Mikyska sesbíral do strojopisných publikací: Soupis kněží brněnské diecése; podle dat narození, působiště; nekrologium podle data úmrtí, včetně dat narození, ord. a působiště, a galerii kněží brněnské diecéze. P. Jan Kubát v této práci na faře u svatého Havla v Rožné dál trpělivě a systematicky pokračuje.

Před 35 lety ve svatoprokopské farnosti odešel roku 1972 do výslužby farář **Vladimír Krček** a za něj přišel otec dr. **Alois Učeň** (+1994). Za působení otce Aloise byly provedeny rozsáhlé, mnoho let trvající restaurační práce exteriéru i interiéru farního kostela a kaple sv. Barbory, ve kterých pokračovali i jeho nástupci.

Před 15 roky se událo mnoho důležitého: Roku 1992 v konventním kostele Nanebevzetí Panny Marie uvedlo divadelní amatérské sdružení Lampa v režii Miloše Slámy poprvé Pašijové hry, na jejichž tradici později navázala farnost u svatého Prokopa s Biskupským gymnáziem a Kolpingovým dílem pořádáním Pašijových her v přírodním amfiteátru na Libušině. Téhož roku byly také na opravenou věž farního

kostela zavěšeny nové tři zvony sv. Cyril a Metoděj (850 kg), sv. Prokop (620 kg), sv. Anežka Česká (230 kg), které doplnily osamělý starobylý zvon sv. Maria z 15. století. Za účasti brněnského diecézního biskupa mons. Vojtěcha Cikrleho proběhlo také ve Žďáře a na Cikháji velké celostátní setkání křesťanské mládeže.

Před deseti lety, roku 1997 jsme prožili přípravu na zakončení svatovojtěšského milénia, kterou vedl tajný biskup prof. dr. Stanislav Krátký a farnosti pozdravily ostatky sv. Vojtěcha a v Hradci Králové a v Praze svatého otce Jana Pavla II.

Žďár se stal městem před 400 roky

Žnak kardinála Františka z Dietrichštejna. 1609

Ještě kolem roku 1606 přetrvávají rozhárané náboženské poměry farnosti, jak o tom svědčí žďárský rychtář u brněnského soudu. Nový vlastník žďárského panství, olomoucký kardinál biskup František kníže Dietrichštejn však již připravuje rozsáhlé privilegium, kterým se snaží reagovat a řešit letitou složitou situaci na svém panství. Roku 1607 tak připravil nejenom povýšení městečka na město s nejrůznějšími výsadami, ale současně stanovil, jak bylo v tehdejší době zcela obvyklé a dokonce zákonné, i náboženské a jiné povinnosti představeným města. Povýšení města se událo za faráře Jakuba Nikolaidese. – O poměrech této doby ve Žďáře se můžete dočíst v Dějinách Žďáru i ve Svatoprokopském sborníku z roku 2004.

Stalo se před 220 a 120 lety v klášteře

V souvislosti s rozsáhlými pracemi na opravách farního kostela a opravami farní budovy přinášíme záznam z roku 1786: Tehdy duchovní správa v klášteře zahrnovala obec Zámek Žďár a dále k ní náležely Cikháj, Česká Mez, Polníčka, Stržanov a Světnov, tedy vesnice v okruhu 2,5 až 9 kilometrů. Téhož roku 1786 byl konventní kostel Nanebevzetí Panny Marie prohlášen za farní pro obec Zámek Žďár. Stávající farní kostel svaté Markéty byl odsvěcen, zrušen a roku 1802 prodán sládkovi místního pivovaru Antonínu Stobovi za 400 zlatých. U nového farního kostela zřídil Moravský náboženský fond roku 1786 faru s požitky 400 zlatých ročně, s užíváním části opatovy zahrady, dávkami másla z krávy atd.

Roku 1786 byl poutní svatojanský kostel zbaven části mobiliáře. Varhany přemístěny do Svratky, kazatelna do Obyčtova, lavice do Jám a započato s likvidací

interiéru rozebíráním originální dlažby. Naštěstí bylo toto vandalské dílo přerušeno po zásahu jednoho ze žďárských excisterciáků a několika občanů Zámku Žďár a tak byla (po požárech) Zelená hora znovu uchráněna pro budoucí generace.

Po dvaceti letech v roce 1807 – 1810 byly adaptovány prostory bývalé lékárny konventní budovy na byt faráře úpravou na čtyři pokoje v poschodí a v přízemí na dva pokoje, kuchyň a příslušenství. Byt měl farář původně v bývalé prelatuře (nyní Muzeum knihy). V těchže letech byl rekvírován c.k. monarchií nejvzácnější zbylý kostelní mobiliář pro finanční zajištění pokračujících válek. Po rozkradení klášterů tak osvícenci pokračovali v proticírkevním tažení, které ovšem vrcholilo oslabením křesťanského života a destrukcí systému c.k. monarchie.

Roku 1887 byly v konventním kostele i na faře provedeny větší opravy nákladem 12 634 zlatých.

Připomínáme PhDr. Bohumíra Lifku

Malé jubileum velkého křesťana a jeho žďárského díla

Na stránkách našeho zpravodaje s úctou připomínáme život vědce, kterému Žďár zůstává mnoho dlužen. Jde o PhDr. Bohumíra Lifku (1900 – 1987), předního badatele, editora vzácných tisků, bibliotekáře, znalce a historika našich vzácných knihoven, člena Suverénního řádu Maltézkých rytířů. Narodil se v Radomyšli u Strakonice, kde vychodil i obecnou školu v letech 1906 – 1910. Studoval na Jirsikově gymnasiu v Českých Budějovicích (1911 – 1919) a na Filosofické fakultě University Karlovy v Praze (1919 – 1923). Při studiích na UK v Praze také souběžně absolvoval Státní knihovnickou školu. Poté pracuje na katalogizaci Stadionské knihovny pánů z Trhanova a po ukončení prací přechází roku 1928 do redakce Masarykova slovníku naučného (do roku 1933). Roku 1930 se oženil s Marií Michaelou Baborovou ze starobylého kmetského dvora v Černíkově. Krátce působí v Univerzitní knihovně a poté až do roku 1959 vede knihovnu Náprstkova muzea. Od roku 1934 se ale systematicky vedle své činnosti zabývá našimi historickými knihovnami klášterními a zámeckými a vydává mnoho studií a řadu odborných zpráv, zejména po roce 1945 pro Národní kulturní komisi a Státní památkovou správu. Jeho odborné kvality jsou respektovány i totalitním režimem, takže od roku 1954 z pověření Ministerstva kultury organizuje pracovní tým pro přípravu a katalogizaci zámeckých knihoven. V rámci této činnosti dochází ke dvěma důležitým událostem z hlediska Žďáru: Před 50 roky je založeno v tehdejším Státním zámku z podnětu dr. Lifky za iniciace ing. Pohanky Muzeum knihy (1957) a roku 1964 vychází vynikající kniha tohoto badatele pod názvem *Minulost a přítomnost knižní kultury ve Žďáru nad Sázavou*, ilustrovaná Karlem Svolinským.

V mezidobí ale dochází k tragickému zvratu v životním údělu badatele: Dr. Lifka je roku 1959 pro údajně protistátní činnost zatčen a odsouzen na 7 roků žaláře. Z vězení sice vychází na amnestii roku 1960, ale své předchozí pracovní zařazení ztrácí. Nejvýznamnější český badatel ve svém oboru se stává na jeden a půl roku pomocným skladníkem; potom pracuje v antikvariátě na Smíchově v Praze. Roku 1969 je částečně rehabilitován a téměř až do 85 roků pracuje pro Základní knihovnu ČSAV na smlouvu o dílo. Úplné samozřejmé rehabilitace se sice dočkal, ale 5 roků post mortem roku 1992.

Jeho velké dílo zahrnuje práce o zámeckých, klášterních i ostatních soukromých knihovnách, díla rodopisná, heraldická i literárně-historická. Jeho přítel, velký kritik F. X. Šalda mu svěřil k uspořádání svou pozůstalost, ale ta mu byla při zatčení roku 1959 ukradena, a tak ani po amnestii již nemohl přání FXŠ vyhovět. Dr. Lifka byl také členem mnoha odborných společností.

Žďár mu vděčí za již zmíněnou skutečnost, že prosadil při definitivním výběru ze tří zámků umístění Muzea knihy právě do rozsáhlých prostor žďárského bývalého cisterciáckého kláštera, navrhl a redigoval libreto celé expozice, která ukazuje krásu světové a naší knižní produkce v chronologické vývojové řadě. Jeho kniha z roku 1964, která se týká knižní kultury ve Žďáru, mapuje podrobně zejména vývoj a osud žďárské klášterní knihovny. Roku 1967 napsal dr. Lifka studii do knihy o typografii světového jména Methodu Kalábovi z Veselíčka. Návazně pak připravil, přepsal, doslovem a poznámkami opatřil základní rozsáhlý soubor svatojanských barokních kázání s názvem Medotekoucí sláva na hůře Libánu. Dílo svěřil svému žďárskému příteli ing. Josefovi Pohankovi v důvěře, že snad bude někdy vydáno. Ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím v Kostelním Vydří a tehdejší Okresním úřadem se to skutečně roku 1995 podařilo. /pp/

Touto drobnou připomínkou děkujeme dr. Bohumíru Lifkovi za velké úsilí a zvláštní přátelský vztah, který věnoval knižní a kazatelské kultuře našeho kláštera. Jeho velká práce stojí u kořenů znovuoobjevení a prohloubení zápisu žďárské kulturní historie.

Použitá literatura:

- Pravoslav Kneidl: *Dr. Bohumír Lifka zemřel. In.: Miscelanea odd. rkp. A starých tisků 7/2, 1990, Praha, Národní knihovna v Praze, ss. 5-7; další soupis prací o dr. Lifkovi na s. 8-9;*
- Rudolf Turek: *Anima pia, candida (Vzpomínka na Bohumíra Lifku): tamtéž, ss. 167- 169;*
- Hugo Rokyta: *Hrst vzpomínek na Bohumíra Lifku: tamtéž, ss. 171-173;*
- Bohumír Lifka: *Minulost a přítomnost knižní kultury ve Žďáře nad Sázavou. Brno 1964,*
- Bohumír Lifka, edit.: *Medotekoucí sláva na hůře Libanu. Soubor českých svatojanských duchovních promluv z doby opata Václava Vejmluvy, pronesených v poutním chrámu na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou v letech 1727- 1736. KN Kostelní Vydří 1995.*
- Janovský, Miroslav: *Bibliografie prací dr. B.Lifky; in.: Marginálie 1969-70, ss. 55-75;*
- Kneidl, Pravoslav: *Doplňěk bibliografie dr. B. Lifky 1970- 1988: Miscelanea 7/2, NK Praha 1990, ss. 10- 17;*
- Ing. Josef Pohanka: *Muzeum české knihy ve Žďáře nad Sázavou slavilo své čtyřicátiny. In.: NT Mlejn, říjen 1997, Žďár nad Sázavou*
- Method Kaláb, *mistr české typografie. Soubor statí o životě Metoda Kalába. Blok, Brno 1967.*

Muzeum knihy 1957 – 2007 – dílo PhDr. Bohumíra Lifky

Motto: „Nahé jsou národy bez Knih“

(Z Předzpěvu – Proglasu sv. Cyrila k překladu Čtveroevangelia.)

Ukázat bohatství české a světové knižní kultury v jejich fundamentálních základech a nadto nepoznamenané dobovou orientací byl velký zázrak a velký čin osobní statečnosti PhDr. Bohumíra Lifky. Každé výročí žďárského Muzea knihy i každá publikace o Muzeu knihy by proto měla ke jménu a památce tohoto vědce odkazovat na prvním místě.

Před půlstoletím se právě jeho zásluhou a na doporučení několika

žďárských patriotů rozhodlo vedení Národního muzea umístit a otevřít jedinečnou expozici, směřující k uchování paměti národa. Byl to čin, opírající se o prozíravou moudrost a osobní statečnost jednotlivce a jeho význam paradoxně vzrostl ve chvíli, kdy dr. Lifku o necelé dva roky později zavřeli za údajnou protistátní činnost, ve chvíli, kdy se v Muzeu knihy servilně žvanilo o socialistické kultuře na cestě dějinami.

Doporučujeme všem návštěvu Muzea knihy, abychom všichni lépe chápali to, co úpěnlivě doporučuje a zdůrazňuje nynější Svátý otec: nesmírnou závažnost vzdělání, kulturnosti. Abychom knihy paradoxně neobjevovali jenom v muzeu jako umrtvené exponáty, ale aby se nám staly zdrojem poselství o Bohu a jeho stvoření. Také abychom si všimli, s jakou úctou, vděčností a s jakým úsilím se generace lidí celé planety snažila o rozvoj vzdělanosti, o uchovávání paměti, o sdělování krásy a pravdy našim následníkům.

Malý výsek expozice nás také provede po základní regionální literatuře. Hned za prelaturou při vstupu objevíme vitrínu se Žďárskou kronikou, Dějinami Žďáru nad Sázavou, sbírkou žďárských tisků z doby opata Václava Vejmluvy Risus Sarae a dalšími tisky. Vlevo od vitríny na průčelí chodby je umístěna kolorovaná dřevořezba Matky Boží s Ježíškem od Matěje Václava Jäckela, zatímco vpravo na boční stěně nás vítá z portrétní votivní malby opat Václav Vejmluva, zachycený s pozadím hotového svatojanského kostela zelenohorského malířem italského původu Gionimou. Poté za citací buditele Josefa Jungmanna již následuje historie písemnictví a knižní kultury lidstva; pro biblické poselství, zvláště novodobé edice a pro křesťanskou literaturu se ale mnoho místa v upraveném libretu nenašlo.

Z historie původní klášterní knihovny

(Podle dr. Bohumíra Lifky)

Původní knihovna nebyla cisterciákům vrácena a zůstala v Mikulově na zámku Dietrichstejnů. Tam se roku 1645 stala válečnou kořistí Švédů. Generál Torstenson poručil knihovnu inventarizovat a odvézt do Stockholmu. Stalo se tak na jaře roku 1647 před 360 roky. Když roku 1697 vyhořel královský zámek ve Stockholmu, byly mezi 17 386 svazky zničeny i knihy z české a moravské kořisti, která tvořila fundus knihovny, zejména inkunábulí. Z původního fondu se však přece jenom něco málo zachovalo díky františkánům, kteří na několik let za biskupa kardinála Františka knížete Dietrichstejna osadili žďárský klášter (1611 – 1639) a po odchodu do Brna s sebou vzali i svou knihovnu včetně několika vzácných tisků. Se zrušením brněnského kláštera se žďárské knihy dostaly posléze do Olomouce. Tak se vysvětluje existence dvou zachovaných skupin žďárských inkunábulí a paleotypů. S obnovením kláštera po roce 1637 bylo započato i s budováním nové klášterní knihovny. S nemalým úsilím generace opatů dalších 150 let pořizovaly staré i nové tisky; přesto však osvícenecké řádění způsobilo zkázu i této další knihovně v roce 1784 a následujících. Některé tisky přesto zachránili žďárští excisterciáci, v jejichž majetku se později objevují. Jedním z knihovníků kláštera byl žďárský rodák P. Anselm Josef Krsovský a to v letech 1772 – 1776. Posledním knihovníkem kláštera byl P. Tecelin Josef Vetchý, který byl v noviciátu od roku 1750, řeholníkem 1754, roku 1760 vysvěcen na kněze po doktorátu teologie, učil v klášteře různé obory, později přednášel na řádovém učilišti v Praze, novicmistrem ve Žďáře 1780, 1784 pensionován, žil v Brtnici, osobní knihovnu částečně odvezl a část věnoval farnímu žďárskému kostelu.

Naše pojednání se netýká knihovny farní; v prvopočátcích šlo většinou o soukromý majetek farářů a kaplanů. První známá žďárská farní – tehdy prakticky jediná možná veřejná knihovna – byla založena farářem Ondřejem Bylanským již roku 1793, více jak půl století před knihovnou Čtenářského spolku. Znamenitou knihovnu měl zejména P. Matěj Josef Sychra, po jehož smrti 19. března 1830 na klášterské faře „...byla dána věřitelům knihovna, vyplňující tři strany pokoje od země do stropu, za 170 zlatých.“ Můžeme se jen domnívat, že alespoň část fondu těchto knihoven tvořily zbytky nešetně rozebrané knihovny zrušeného žďárského kláštera i osobní pozůstalost excisterciáků z něho roku 1784 vypuzených. Část hudebního fondu také zůstala na farách po roce 1785, kdy absolutistická monarchie zrušila dvorním dekretem i Literátská bratrstva a prakticky tak v rámci poněmčovací strategie zakázala lidový zpěv, hudební a nábožensko-vzdělávací činnost. Zdejší žďárské Literátské bratrstvo to ale ignorovalo a zákaz byl obcházen.

/pp/

Brněnská diecéze slaví 230 let

5. prosince 1777 bylo před 230 roky založeno brněnské biskupství se sídlem na Petrově. Současně bylo olomoucké biskupství povýšeno na arcibiskupství. K této události připravil redakční tým vedený ing. Martinou Jandlovou pamětní publikace: První mapuje brněnské biskupství oficiálně a vyšla již před několika roky, druhá pod názvem *Brněnská diecéze* zachycuje na 340 stranách velkého formátu pestré vzpomínky diecézanů a vyšla roku 2006. Obě publikace jsou k dostání v prodejně *Donum*, Petrov 9 v Brně, nebo na oddělení Služeb brněnského biskupství Petrov 5

přímo nebo na dobírku.

Historie založení naší diecéze je spjata s obdobím rozsáhlých církevních a dalších reforem, prováděných státním aparátem za císařovny **Marie Terezie** a **Josefa II.**, které v 70. letech 18. století radikálně zasáhly do života církve v celé habsburské monarchii. Na přímý podnět císařovny Marie Terezie a na základě buly **papeže Pia VI.** bylo roku 1777 povýšeno olomoucké biskupství na arcibiskupství a na jihozápadě Moravy došlo k založení biskupství nového, se sídlem v Brně. Stalo se tak 5. prosince 1777.

Prvním brněnským biskupem byl jmenován hrabě **Matyáš František Chorinský z Ledské**, dosavadní probošt brněnské kapituly a pomocný biskup olomoucký. Brněnská diecéze v 1. fázi zahrnovala 151 farností v 18 děkanátech. O několik let později ještě došlo k úpravě jejích hranic. Do začátku třetího tisíciletí vstupuje brněnská diecéze se svými 451 farnostmi jako největší v České republice. V jejím čele stojí mons. **Vojtěch Cikrle**, v pořadí třináctý sídelní biskup, kterého po pádu komunistické totality jmenoval papež **Jan Pavel II.** v roce 1990, a tím ukončil osmnáct let trvající sedisvakanci. O devět let později jmenoval papež Jan Pavel II. pomocným brněnským biskupem mons. **Petra**

Esterku, žijícího od 60. let ve Spojených státech amerických, a pověřil ho duchovní péčí o české krajany v zahraničí.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE o brněnské diecézi:

Rozloha: 10 597 km²

Počet obyvatel: 1 354 361

Počet katolíků: 533 250

Počet děkanátů: 20

Počet farností: 450 (+1 exemptní farnost)

Další význačná data jubilejních událostí ze života církve

Provádíme-li výběr, musíme mít kritéria; v našem případě se zaměřujeme na osoby a události, spojené s výraznou stopou v životě Církve.

Desetiletí duchovní obnovy národa 1987-1997

V letech faktické přípravy na změnu společenských poměrů u nás vyhlásil arcibiskup František kardinál Tomášek z podnětu své poradní skupiny programové a cílené Desetiletí duchovní obnovy, které mělo směřovat jednak k miléniu svatého Vojtěcha a následně k občanskému miléniu roku 2000.

Pro Žďár může být významné, že z podnětu Desetiletí a exprovinciála dominikánů O. Ambrože Svatoše, OP přistoupila Společnost Cisterciána Sarensis k přípravě uctění paní Sibylly a její dcery svaté Zdislavy v prostorách konventního kostela. Vnější výrazem je vybudování mozaikového památníku zakladatelským rodům kláštera a rodině svaté Zdislavy, trvale duchovním poselstvím pak bude po restaurování severní kaple její úprava na křestní kapli. U svatého křtu nových křesťanů tak bude přítomna i svatá Zdislava se svou matkou a ostatními členy rodů. Sdílení předávaného života tak bude významným způsobem symbolizováno i trvalou živou přítomností svědků doby gotické. Jako duchovně přítomní naznačují vítězství Krista nad smrtí k novému životu. Svátost křtu jako živoucí Boží síla a dar se stane úhelným kamenem nového živého chrámu, tepajícím srdcem nového člověka.

Na vyhlášené Desetiletí reagovala i farnost u svatého Prokopa pokračováním rozsáhlých restauračních prací i uměleckou liturgickou úpravou interiéru, na níž se podíleli mistři Karel Stádník, Ludvík Kolek a další.

- 14. 2. 1932 před 75 roky zemřel pražský světitel biskup a význačný historik Antonín Podlaha, známý zpracováváním velkého encyklopedického slovníku a svými zásluhami o dostavbu katedrály svatého Víta na Hradě pražském.
- 15. 2. 1917 před 90 léty se narodil český katolický teolog Prof. Dr. Oto Mádr, zakladatel a vedoucí redaktor původně samizdatových Teologických textů, spolupracující s Prof. Josefem Zvěřinou a celou generací svých vynikajících vrstevníků. Dlouhá léta byl v žaláři persekvován komunistickým režimem; roku 2006 přenechal vedení Teologických textů Prof. Dr. Jolaně Polákové. Dr. Mádr je jedním z nemnoha, kteří udrželi kontinuitu domácí katolické teologie v době totality.
- 9. 3. 1857 před 150 roky zemřel mladistvý svatý Dominik Savio, žák Dona Bosca a patron katolické mládeže.

16. 4. 1927 před 80 roky se narodil nynější Svatý otec Benedikt XVI.

Od svého nástupu na papežský stolec vydal mimo jiné encykliku *Deus caritas est* a v duchu velké lásky rozvíjí dál při své pastoraci její myšlenky. Upozorňuje v ní na prvenství pravé lásky v životě křesťana i církve a připomíná, že jedinečnými svědky toho prvenství jsou světci, kteří ze svého života udělali hymnus na Boha – Lásku.

V lednu 2007 uplyne rok od jejího zveřejnění. Zatím vykonal i při svém věku několik papežských návštěv a je neustále v centru pozornosti novinářů a médií. Jak trefně poznamenal otec Tišek z našeho Biskupského gymnázia

v souvislosti se známým papežovým projevem na univerzitě v Řezně a reakcí médií, je Svatý otec „scandalum farizeicum – pohoršením pro farizeje“. Znalci také říkají, že nynější Svatý otec je „člověkem od pera“ a že je ho třeba číst, počínaje knihami, jako je *Úvod do křesťanství* nebo *Církev jako společenství*. Karmelitáni vydali roku 2006 soubor tří jeho textů pod názvem *Evropa Benedikta z Nursie v krizi kultur*. V ní se papež zamýšlí nad Evropou dneška a analyzuje její stav pohledem zevnějšku; v úvaze *Evropa a právo na život* se zabývá jevy, které charakterizují dnešní kulturu smrti, jak ji nazval již předchozí papež; třetí text *Co znamená věřit* pojednává o přirozeném poznávání Boha.

V září roku 2007 má Svatý otec navštívit Českou republiku, přesný termín ani místo návštěvy nejsou zatím známy, ale přijet má v souvislosti s poutí do Mariazell, která je plánována na 8. září. (podle KT ze zdroje čtk)

Svatý otec o adventu

V této adventní době se církevní společenství připravuje ke slavení velkého tajemství Vtělení. Má znovuobjevit a prohloubit svůj vztah k Bohu. Latinský výraz „adventu“ se vztahuje k příchodu Krista a staví do popředí událost, kdy Bůh vychází vstříc lidstvu. Každý z nás má na tento fakt odpovědět tím, že se otevře, že hledá, očekává a plně přijímá Krista. A jako je Bůh svrchovaně svobodný k tomu, aby se zjevoval a dával se, tak také lidská osoba je svobodná k tomu, aby dala nebo nedala svůj souhlas: Bůh totiž očekává odpověď lásky...v těchto dnech nám prezentuje dokonalý vzor takové odpovědi: Pannu Marii. Dne 8. prosince budeme rozjímat tajemství jejího Neposkrvněného početí.

Mohli bychom říci, že advent je dobou, ve které mají křesťané ve svých srdcích probouzet naději, že s pomocí Boží mohou obnovit svět...Ze Zjevení víme, že Bůh připravuje nový příbytek a novou zemi, ve které přebývá spravedlnost...Očekávání nové země nás však nesmí oslabit, ale spíše povzbudit v úsilí o zvelebení této země. Kéž nám nejsvětější Maria, Panna adventu, vyprosí, abychom prožili tento čas milosti v bdělém a činorodém očekávání Pána.

- 19. 4. 1932 před 75 roky se narodil literární historik Jaroslav Med v nedalekém Havlíčkově Brodě. V rámci svých prací se – mimo jiné – zaměřil i na popularizaci postav katolického literárního světa, minulým režimem odsouzených k zapomnění. Výrazně se tak zasloužil o uchování kontinuity paměti národa a přiřadil se tak svým úsilím k prof. Zdeňku Kalistovi, spisovateli Zdeňku Rottreklovi, Ivanu Slavíkovi a jiným.
- 17. 5. 1932 před 75 roky se narodil pražský arcibiskup Miloslav kardinál Vlk, který se ujal úřadu primase české církve v roce 1991.
- 9. 6. 1907 před 100 lety se narodil český literární historik a kritik doc. PhDr. Oldřich Králík, který v dobách totality proslul svými popularizačními studiemi z českých dějin. Kromě historie vzniku našich legend se zabýval také životem a dílem Otokara Březiny.
- 9. 7. 1357 před 650 roky se začal v Praze stavět Karlův most. Dost staletí na to, aby se stal symbolem jednoty mezi lidem a vrchností, ale zdá se, že si tohoto faktu naši politici představitelé ještě nestačili všimnout.
- 24. – 26. 7. 1907 před 100 lety byl památný Velehrad místem prvního Unionistického sjezdu, velkého východně orientovaného ekumenického pokusu, který přispěl i k dalšímu rozvoji ekumenických snah směrem k Východu.
- 31. 7. 1457 před 550 roky zemřel olomoucký biskup Bohuš ze Zvole. Byl olomouckým biskupem v letech 1455 – 1457, a jak napovídá jeho přízvisko, pocházel z naší Vysočiny.
- 4. 8. 1992 před 15 roky zemřel pražský primas, arcibiskup ThDr. František kardinál Tomášek. Po odchodu primase Josefa kardinála Berana řídil pražskou arcidiecézi od roku 1965 jako biskup, v letech 1977 – 1991 jako arcibiskup. V letech normalizace byl důležitou postavou české církve, postavenou do složité politické situace. Ke spolupráci si vybral mimo jiné prof. Tomáše Halíka, který byl s dalšími teology konceptorem velkého plánu Desetiletí duchovní obnovy 1987 – 1997. Zapomínaným pastýřským listem „Nebojte se, zvedněte hlavy!“ jakoby kardinál souzněl v devadesátých letech s vůlí tehdejšího papeže Jana Pavla II.

28. 8. 1907 před 100 lety byla blahoslavena svatá Zdislava

Přesně před sto lety byla za blahoslavenou prohlášena papežem Piem X. Paní Zdislava z Lemberka a Křižanova. Zdislava je první moravská svatořečená (1995, Olomouc, +papež Jana Pavel II.). Patronko chudých, nemocných a rodin, oroduj za nás! Připomínáme známou skutečnost, že sestra svatě Zdislavy, paní Eufémie i jejich matka paní Sibyla jsou pochovány jako donátorky a ženy příkladného života v našem žďárském konventním kostele Nanebevzetí Panny Marie a že ostatky svatě Zdislavy jsme slavnostně z rukou biskupa Dominika Duky, OP převzali loňského roku v bazilice

v Jablonném k účtě a adoraci v našem konventním kostele.

V prosinci 2005 otevřelo nové internetové stránky občanské sdružení Rodina svaté Zdislavy na adrese www.rodina-zdislavy.cz. Otevřete-li si ale heslo „sv. Zdislava“, naleznete mnoho dalších impulsů. V té souvislosti je také možno promyslet, jak můžeme reagovat na tuto situaci:

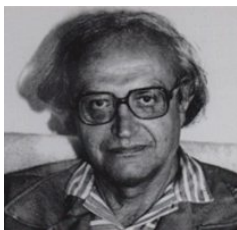
Několik údajů ze Zprávy OSN o lidském rozvoji bez komentáře:

Přestože přírodní bohatství Země by stačilo pro 140 miliard obyvatel, z šesti miliard žijících lidí je více než jedna miliarda přímo ohrožena smrtí hladem a nemocemi z podvýživy a 2,7 miliardy lidí má denně k dispozici méně než dva dolary, což je hranice hmotné chudoby.

Přitom jenom v Evropě se utratí 11 miliard dolarů za zmrzlinu, 50 miliard za cigarety, 105 miliard za alkohol, v Americe a v Evropě za potravu pro psy a kočky 17 miliard, za voňavky 12 miliard, ve světě za drogy odhadem 400 miliard a za zbraně 780 miliard.

Podle údajů OSN by přitom stačilo 6 miliard dolarů, aby všechny děti mohly chodit do školy, 9 miliard, aby všude tekla lidem pitná voda a 13 miliard, aby nikdo nemusel hladovět a každý měl zajištěnou základní zdravotní péči.

- 15. 9. 1907 se narodil před 100 roky jezuita a myslitel Alfred Delp SJ, velký a zásadní odpůrce nacistické totality, posléze odsouzený a zavražděný 1945 na přímý rozkaz Himmlera.
- 5. 9. 1997 před desíti roky zemřela zakladatelka řádu Misionárek lásky blahoslavená Matka Tereza z Kalkaty, mj. laureátka Nobelovy ceny míru za rok 1979 a sestra všech nejubožejších, která o sobě říkala: „*Krev mám albánskou, občanstvím jsem Indka. Pokud jde o mou víru, jsem katolická řeholnice. Co do povolání patřím světu. Ale pokud jde o mé srdce, patřím zcela Srdci Ježíšovu.*“
- Den Bible připadá pravidelně na neděli 19. listopadu, týden před slavností Krista Krále.

- 24. 12. 2002 odešel před pěti lety na věčnost básník Ivan Slavík ve dvaasmdesáti letech. Kromě mnoha nádherných básní, překladů a literárních studií nám zanechal také fundované knihy o dějinách Inků a Mayů. Patřil mezi znalce, kteří s velkou erudicí zhodnotili přínos evropské kultury pro jihoamerické a středoamerické země, znali a překládali odbornou literaturu, i když – paradoxně – za svým snem do Jižní Ameriky nemohl nikdy vycestovat. Ivan Slavík také napsal krásné a hodnotné dílo k oslavě našeho zemského a zelenohorského svätce svätého Jana Nepomuckého.
- 25. 12. 1907 se před 100 léty narodil Josef Kostohryz, český básník a překladatel. Jeho básnické sbírky mají silný katolický náboj; proto se v dobách totality nevyhnul ostré perzekuci.

Nové a připravované knihy

Katechismus do kapsy

Kompendium katechismu katolické Církve vyšlo jako klasická knížka asi 600 otázek a odpovědí. Odpovídá stručně na základní otázky víry a je v příloze doplněno o výběr hlavních společných modliteb a o základní formulace katolické nauky. Má také předmětový rejstřík, který pomáhá k orientaci v textu. Knihu ve třech provedeních, vázaném, brožovaném a kapesním na cesty vydalo Karmelitánské nakladatelství. Je to v podstatě stručný výťah „velkého“ katechismu, který vydalo nakladatelství Zvon před 10 lety.

Prolínání světů

Další kniha Prof. ThDr. Tomáše Halíka se v návaznosti na stejnojmenný televizní pořad má objevit koncem roku 2006 na knihupeckých pultech. Velmi otevřený a kvalitní osmnáctidílný seriál se snaží porozumět tomu, oč jde věřícím pěti největších světových náboženství. Seriál ukazuje, jak je náboženská víra integrální součástí života miliard lidí a jak prostupuje dějinami jak v osobním životě, tak i v kultuře obecně. Přináší i zajímavé souvislosti komunikace s posvátnem v kostelech, chrámech, v modlitbě, souvislosti tradic s jídlem a obřady stravování, vztah k politice i teroru. Stranou nezůstává ani možnost mezináboženského dialogu.

Havlíčková Borová ve svědectví starých pergamenů

V letošním roce vydala obec Havlíčkova Borová při příležitosti 150. výročí úmrtí Karla Havlíčka Borovského rozsáhlou publikaci „Havlíčková Borová ve svědectví starých pergamenů“. Knihu napsala naše klášterská farnice z Polničky, paní Jaroslava Stránská. Publikace je velmi pečlivě připravena a obsahem pestrá a podrobná. Kniha rozhodně stojí za pozornost a lze ji zakoupit mimo jiné na obecním úřadě v Havlíčkově Borové.

Z již vydaných knih upozorňujeme na dvě publikace se vztahem ke žďárským farnostem: Tou první je obsáhlá historická kniha Páni z Kunštátu, která mimo jiné upřesňuje rodokmen zakladatele žďárského kláštera pana Bočka, znojemského purkrabí., pochovaného včetně manželky Eufémie, sestry svaté Zdislavy, v bazilice Nanebevzetí Panny Marie. Druhá kniha přináší studie ke svatému Prokopovi a jeho době, jak je několik odborníků předneslo roku 2003 na mezinárodním sympoziu na Sázavě a v Berouně. Knihu vydalo péčí dr. Petra Sommera Nakladatelství Lidové noviny roku 2006 pod názvem Svatý Prokop – Čechy a střední Evropa. Třetí knihu, svatoprokopskou monografii od téhož autora s názvem Svatý Prokop slíbilo nakladatelství Vyšehrad původně vydat již roku 2005 a poslední termín netrpělivě očekávaného vydání je, doufejme, konec 1. pololetí 2007.

Vánoční přání

**RADOSTNÉ PROŽITÍ VÁNOČNÍCH SVÁTKŮ,
POŽEHNÁNÍ
OD BETLÉMSKÉHO DÍTĚTE – NAROZENÉHO JEŽÍŠE
A VELKOU DŮVĚRU V BOŽÍ LÁSKU A POMOC
DO KAŽDÉHO DNE ROKU 2007 PŘEJE
KOLPINGOVO DÍLO ČESKÉ REPUBLIKY**

**K NADCHÁZEJÍCÍM KRÁSNÝM
VÁNOČNÍM SVÁTKŮM
PŘEJEME OPRAVDOVÉ OSOBNÍ SETKÁNÍ
S JEŽÍŠEM KRISTEM,
KTERÝ VČERA, DNES I NAVĚKY
PŘINÁŠÍ LÁSKU, RADOST A POKOJ.**

**KÉŽ BETLÉMSKÉ DÍTĚ JEŽÍŠ,
PŘEBÝVÁ MEZI VÁMI SE SVÝM POŽEHNÁNÍM A VŠEMI SVÝMI
NESMÍRNÝMI DARY PO CELÝ ROK 2007,
DO KTERÉHO VÁM PŘEJEME A VYPROŠUJEME PLNOST DARŮ
DUCHOVNÍCH I HMOTNÝCH.**

ZA BISKUPSKÉ GYMNÁZIUM A STŘEDNÍ ŠKOLU GASTRONOMICKOU ADOLPHA KOLPINGA

P. DANIEL KOLÁŘ

P. FRANTIŠEK FRÁŇA

Televize Noe

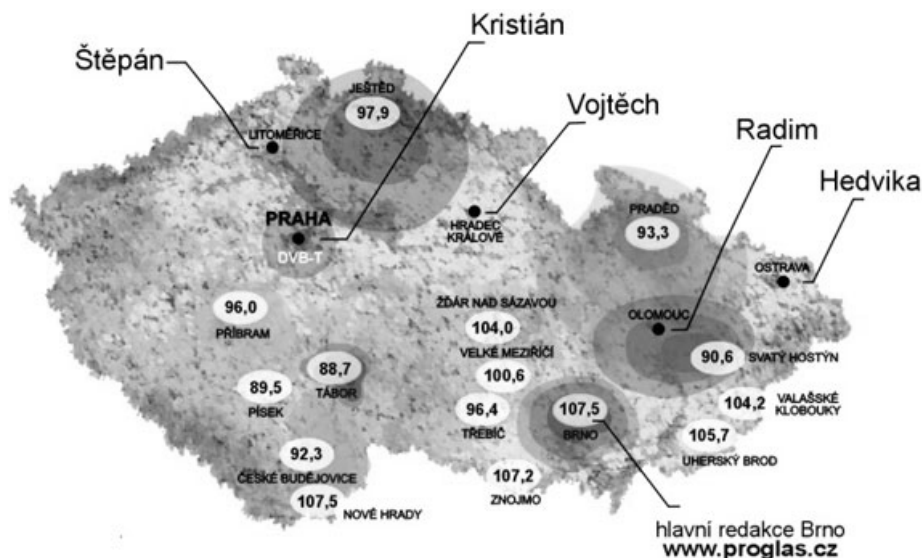

Na začátku září zajistila farnost svatého Prokopa na návrh pastorační rady zavedení nové katolické televize do kabelové sítě ve Žďáře nad Sázavou, a tím umožnila příjem tohoto křesťanského vysílání tisícům rodin na sídlištích Libušín, U Průmyslové školy, Žďár n. S. 3 a Přednádraží. Tato televize vysílá jedinečné programy, které jiné televize neuvádějí. Zvláště obohacující jsou přímé přenosy z pastoračních cest Svatého otce, pravidelná modlitba papeže Anděl Páně

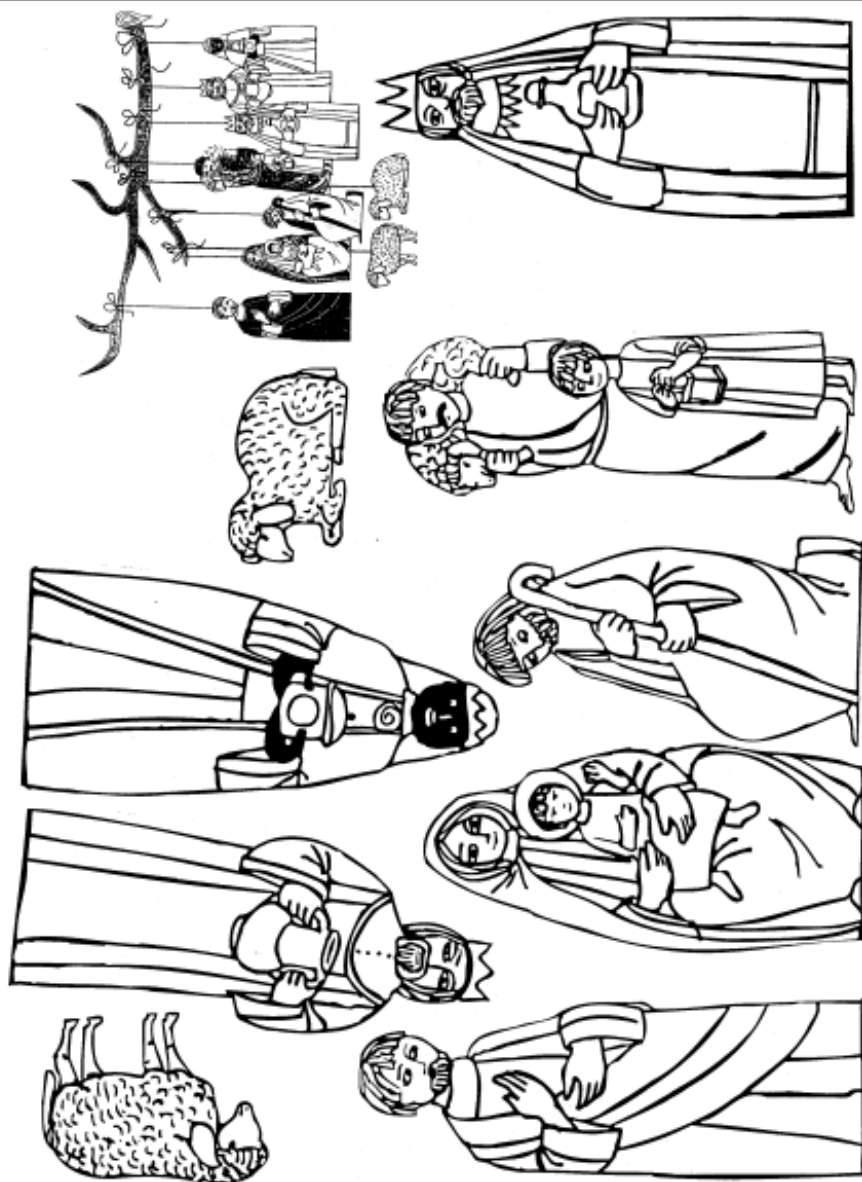
s promluvou v neděli v poledne, reportáže z misii a informace o církvi a křesťanské víře. Pastorační rada vytvořila tento projekt v rámci evangelizace našeho města, což je jedna z nejdůležitějších priorit místní církve. Zavedení této katolické televize do našeho města patří svým významem z hlediska apoštolátu k nejvýznamnějším událostem roku 2006.

Bližší informace a online vysílání: www.tvnoe.cz

Radio Proglas – studia a vysílače

Dětem – Betlém na niti

FARNOST ŽĎÁR NAD SÁZAVOU I.

Obvyklý pořad nedělních bohoslužeb: 7:30, 10:30 a 18:00

Bohoslužby v týdnu:

Úterý, čtvrtek, pátek a sobota v 18:00, středa v 8:00

Návštěvy nemocných:

Druhý týden v měsíci ve čtvrtek a v pátek a dle potřeby

Duchovní správcové: P. Tomáš Holý a P. Pavel Svoboda

Kontaktní adresa:

Fara u svatého Prokopa, Tvrz 12, 591 01 Žďár nad Sázavou 1

Telefon: 566 625 943

E-mail: prokopzr@seznam.cz

Web: prokopzr.sweb.cz

Kancelářské hodiny: Středa 10:00 – 12:00, odpoledne 16:00 – 18:00

FARNOST ŽĎÁR NAD SÁZAVOU II.

Obvyklý pořad nedělní bohoslužby:

Mše svatá vždy v 9:05.

Bohoslužby v týdnu:

Pondělí, středa a pátek v 17:15, čtvrtek

v 17:00 adorace

Farář: P. Vladimír Vojtěch Záleský

Kontaktní adresa a služby nemocným:

Římskokatolický farní úřad, Klášter 2

591 02 Žďár nad Sázavou 2

Telefon: 566 625 190

Mobil: 607 736 851

E-mail: zalesky@biskupstvi.cz

Web: zdar2.farnost.cz

Návštěvy nemocných jsou každý první pátek v měsíci a na požádání.

Zpravodaj žďárských farností, Vánoce 2006. Redakční návrh zpracoval Petr Peňáz, Společnost Cisterciána Sarensis, ve spolupráci s duchovními obou farností. Do zpravodaje přispěli texty i fotografiemi farníci obou farností. Autoři většiny textů uvedeni za články. Korektury a grafické zpracování pro tisk Zbyněk Vintr, odborná spolupráce a DTP Jan Šustr. Ilustrace a fotografie převzaty z neautorizovaného tisku a internetu. Fotografie Jiří Přichystal, Petr Lacina, Zbyněk Vintr, Centrum pro rodinu a sociální péči a archiv farností. Betlém na niti www.pastorace.cz. Pro interní potřebu farností vydávají obě žďárské farnosti.

Živý Betlém - plakát